

DÁTUM
1989. VII. 6. CSÜTÖRTÖK

I/54. » S MOST A DOLOGRA « ÁRA: 4,80 Ft

A 15 000 svájci frankot az a magyar diplomás kaphatja, aki...

(Felhívásunk a 3. oldalon)

Két mondat között

„Lehet, hogy elsőként javaslattal fordulunk az Országgyűléshez. Kérjük, hogy még ebben az évben tüzze napirendre az állampolgárságról szóló törvény módosítását.”

Önkényesen ragadtam ki a fenti mondatot Stark R. László, Földiák András, a Magyar Népművelők Egyesülete titkárával készített interjúból, mert maga a cím, hogy: „Az öngyilkosok figyelmeztetnek...” sokkal mélyebb és elszomorítóbb valóságot takar. Úgy érzem magam, mint egy fa repedésébe beszorított ék, melynek az a szerepe, hogy kettéhasítsa azt a bizonyos rönköt, amit nevezhetünk: érdektelenségnek, tévhitnek, elítélletnek, magyarságtudat hiányának. Sorolhatnám... A magyar ember tudatába az elmúlt évtizedek alatt belesüllykolták, az internacionalizmus jelszóval belemagyarították, és — sajnos — rögződött is, hogy a határainkon kívül élő magyarok gondjarsorsa az illető ország belügye. Szerencse, hogy a magyar társadalom értelmisége, politikus egyéniségei, népművelők, vallások, felekezetek papjai egyként álltak az ügy mellé, amikor pánikszerűen érkeztek menekülő sorstársaim. Segítségadásuk és önzetlen szeretetük példaként áll minden érző ember előtt, és állhatna a másként hozzáállók figyelmeztetésésként is, nem másért, csak azért, hogy gondolataikban egy pillanatra tegyék félre a sértett magyar állampolgár jogos sérelmeit: lakás, fizetés, megélhetés. Jól ismerem a magyar fiatalok lakásgondjait, beilleszkedésiüket, vagy lehetetlen állapotaikat a mindennapos létért való csatározásokban, nyugdíj előtt álló munkások, és kicsiny fizetésből élő embereket fojtogató „jaj, mit főztek holnap”, vagy „fizetéstfiktetésig” szorongató kiszolgáltatottságot. De higgyék el Önök, nem mi okoztuk a mai létbizonytalanságot, rosszkor érkezettünk! Nem akarunk senki előtt elvenni se lakást, se kenyeret, megaláztatott koldusoknak érezzük magunkat, hiszen valamennyien egy megdolgozott élet javait hagytuk hátra, családot, gyereket, egy későbbi szabadabb együttélés reményében. A miért? Magyarok szerettünk volna lenni, OTTHON. Könnyen eljutunk az öngyilkosság gondolatáig, mert talán nem az fáj, hogy kiszolgáltatottságunkban elszennvedjük a megalázás minden formáját: szörvénypáncsoknak neveznek bennünket, rohadat erdélyiek, eleszik előlünk a kenyeret (amit oly könnyen kidobnak a kukába), lakást kapnak... mert a televízió kiragad egyetlen esetet, ország-világ előtt bemutatja s az átlagpolgár (jogosan) ebből ítéli meg a mi nem való helyzetünket. Februárban Debrecenben, és környékén jártam felmérni sorstársaim helyzetét. Magánemberként mentem, beszélgetéseim meggyőztek arról (amit eddig nem írtam meg), hogy sorsunkból eredően — tisztelet a kivételnek — nagyon sokan, nagyon jó hasznót húznak belőlünk, ún. adómentes forintokat. (Egy fikatív befogadó nyilatkozat személyenként tízezer forint, hogy másról ne beszéljek. Egy kiadott pinceszög, bejelentés nélkül, kétezer.) Sorolhatnám a sérelmeiket, de nem az a célom. Hányan lettek közülünk öngyilkosok? Ha van is statisztika, nem ismerem. Hat esetről azonban tudok, s arról is, hogy hányszor fordul meg fejünkben ez a *menekülési mód* a legtökéletesebb bürokráciamentes távozás *a semmibe*.

Mi nem hoztunk magunkkal semmi pénzre váltható értéket, de egyet igen: tudásunkat, dolgozni akarásunkat, magyarságtudatunkért megszennvedett, meggyötört lelkünket. Igaz, ez utóbbi nem mérvadó, magánügy. Hanem, amivel kifizetnek bennünket olykor: az leértékelés. Emberi, magyar-mivoltunk lebecsülése.

Remélem nem szül haragot soraim hangvétele, nem akarom én bántani a magyar társadalom egyik rétegét se, a magyar ember habitusát se, véleményem szubjektív tapasztalásokra épül. Ismeretlenül is sok szeretettel köszöntöm Földiák András némes gesztusáért és úgyszeretetéért, fáradozásáért. Amit két elhangzott mondata között elmondtam, kiegészítésnek szántam. Azt szeretném — mondta —, ha az erdélyiek megszennvedett tapasztalatai és ismeretei gazdagítanák a mi hazai kultúránkat. Ha a társadalom nyitottabban fordulna feléjük... Megnyugtató válaszokat kell adnunk, ezzel nemcsak a hozzánk érkezőknek, hanem önmagunknak is tartozunk.

Nikolits Árpád

Búcsúzzanak a fegyverektől!

Az MDF Somogy megyei érdekegyeztető tanácsa az alábbi nyílt levél közzétételét kérte az Országos Sajtószolgálat útján.

Tisztelt Belügyminiszter Úr!
A Magyar Demokrata Fórum Somogy megyei érdekegyeztető tanácsa tiltakozik az ellen, hogy egyes személyek még napjainkban is kaphatnak önvédelmi fegyvereket. Követeljük, hogy az újabb önvédelmi fegyverek kiadását azonnal szüntessék be! Kérjük, hogy a meglévő önvédelmi fegyverek engedélyt vizsgálják felül, s lényege-

sen csökkentsék a magánszemélyeknél lévő fegyverek számát. Véleményünk szerint egyetlen munkakör sem indokolja ma Magyarországon az önvédelmi fegyverek viselését. Különösen a több éve nyugdíjban lévők esetében tartjuk ezt indokolatlannak.

Követeljük, hogy a fegyveres erők hivatásos állományú tagjai részére is tiltsák meg fegyverek otthoni viselését, szolgálati fegyverüket a szolgálat helyén legyenek kötelesek tartani.

Javasoljuk és kérjük, hogy a jelenleg fegyverviselési engedéllyel rendelkezők részére tegyenek közzé felhívást egy záros határidőn belüli önkéntes fegyverleadásra. Ennek eredményéről tájékoztassák a lakosságot. A határidő utáni fegyverviselők nevét lakóhelyükön hozzák nyilvánosságra!

Csurgó, 1989. június 30.

MDF Somogy megyei érdekegyeztető tanácsa

Nagy csönd a Néhány mondatról

Ki ma a demagóg?

Miért nem ismerteti a Rudé Právo az illegális csoportok „Néhány mondat” című felhívását? Hiszen ha ezt tenné, akkor az olvasók kialakíthatnák a saját véleményüket is — írta a Csehszlovák Kommunista Párt Központi Bizottsága lapjának egyik olvasója, az észak-csehországi Decin városából. A pártlap — szerdai számában — választ adott a kérdésre.

A demagóg felhívást először a Szabad Európa Rádió olvasta be, tíz percelt azután, hogy a szöveget jelképesen átadták a csehszlovák tömegtájékoztató egyik szerkesztőségének — írja a Rudé Právo, majd hozzáfűzi: „a müncheni adó soha nem volt és soha nem lesz a partnere a lap szerkesztőségének. Semmi okunk nincs arra, hogy törvényen kívül álló csoportok által összeesküvés információt tegyünk közzé”.

„A Rudé Právo a párt politikáját erősíti meg. Az említett szöveg éles ellentétben áll a szocialista Csehszlovákia érdekeivel. A felhívás szerzői egyetlen célt követnek: társa-

dalmunk szétzilálását, és olyan rendszer bevezetését, amely a München előtti időkbe vetné vissza Csehszlovákiát” — szögezi le a CSKP lapja. (Mint ismeretes, a második világháború előestéjén kötött, Csehszlovákia sorsát megpecsételő, Hitler által kierőszakolt müncheni egyezményig az országban polgári köztársaság volt.)

A vita tárgyát képező felhívásban — amelyet csaknem kétezeren írtak alá, köztük Václav Havel író és Jiri Menzel rendező — egyebek közt az olvasható, hogy — az országot fenyegető válság elhárítása érdekében — a kormánynak valódi párbeszédet, demokratikus vitát kellene kezdenie a társadalommal. A felhívás szerzői üres szócséplésnek minősítik azt, hogy a prágai vezetés az utóbbi időben gyakran emlegeti az átalakítást és a demokratizálást. A „Néhány mondat”-ra elhangzott hivatalos csehszlovák reagálásokat viszont azzal vádolták a felhívás fogalmazói, hogy éppenséggel ők törekednek válság előidézésére.

Nemcsak dekoráció

Indul a konzulátus építése

Új magyar főkonzulátus építése kezdődött New York-ban. A nyolcszintes épület a főkonzulátuson kívül a magyar ENSZ-misszióknak is helyet ad majd. Az alapkövetelést a tervező Emery Roth and Sons nevű cég küldött ismertetést. Ebben megírja, hogy az ünnepségen a harmadik generációs, magyar származású cégtulajdonoson kívül jelen volt Bánlaci György magyar főkonzul,

Esztergályos Károly, hazánk állandó ENSZ-képviselője, Patkó András pénzügyminiszter-helyettes és Barry Koch New York város ENSZ-ügyekben illetékes bizottságának tanácsnoka. Az épület homlokzatának művészi dekorációját magyar alkotók tervezték.

Az új épületben magyar művészek alkotásait helyezik majd el.

Bulgária

Ha békét akarsz, készülj...?

Bulgáriában rendeletet adott ki az államtanács a békeidőben elrendelhető mozgósításról. Az intézkedés célja, hogy megfelelő munkaerőt és technikát biztosítsanak rendkívüli helyzetekben vagy természeti csapások esetén, amikor komoly nehézségek támadnak a népgazdaságban. Nyilvánvaló, hogy a rendeletet a bulgáriai muzulmánok Törökországba való tömeges távozásával kapcsolatban, az egyre nagyobb számban megüresedő munkahelyek miatt fogadták el. (Nem hivatalos becslések szerint már mintegy 80 ezer muzulmán távozott Törökországba.)

A mozgósítás elrendelésekor az érintettek szabadon átirányíthatják bármilyen munkahelyre. Ha a foglalkoztatottakat nem állandó munkahelyükre irányítják, utazási költségeiket

a minisztertanács rendeletére térítik, fizetésüket külön rend szerint folyósítják. A mozgósítottak megtartják állandó munkahelyüket.

A békeidőben elrendelhető mozgósítás vonatkozik a vállalatok és az intézmények szállítójárműveire, műszaki berendezéseire, illetve az azok tulajdonát képező egyéb felszerelésekre. Ugyancsak mozgósíthatók az állampolgárok személyi tulajdonába tartozó áruszállító járművek és mezőgazdasági felszerelések.

A békeidőben elrendelt mozgósítás rendelkezéseinek megszűnését első esetben 100-tól 2000 leváig terjedő, majd 1000-tól 5000 leváig terjedő pénzbírsággal sújthatják. (A bolgár népgazdaságban foglalkoztatottak havi nominálbére 230 leva volt 1987-ben.)

VSZ Tanácskozó Testület

Bukarestben nem megy resten

Július 7—8-án Bukarestben tartja következő ülését a Varsói Szerződés tagállamainak legfontosabb konzultatív szerve, a Politikai Tanácskozó Testület. Az értekezlet körülményei ezúttal mindenképpen indokoltá teszik az évről-évre elhangzó sztereotíp mondatot — a VSZ-tagállamokban hatalmon lévő pártok vezetőinek tanácskozásiat megkülönböztetett figyelemmel követi a nemzetközi és a hazai közvélemény is.

A PTT ülésén — amelyekről eddig az egyetlen hivatalos információ a közvélemény volt

— mindig központi téma a világpolitikai helyzet, a kelet-nyugati viszony értékelése, a fegyverkezés megállítására kínálkozó lehetőségek felmérése, a robbanásveszélyes regionális válságok „hatástalanítása”. A legutóbbi, varsói tanácskozás óta nagy eredmények születtek ezeken a területeken. Szorosabbá vált a szovjet—amerikai viszony, Mihail Gorbacsovot kedves vendégként fogadták Londonban, Bonnban, s Bukarestbe már főtítká-

folytatás a 2. oldalon

A repce nem kelepce

A Növényolajipari és Mosószergyártó Vállalat csepeli gyárában július 10-én indul meg a repceolaj gyártása az idei termésű növényből, amiből az üzemnek már csak két-három napi készlete van. A gazdaságok megkezdik a vállalat kőbányai, rákospoltai és martfői gyárához is a repce szállítást. Ezeknek a gyáraknak a feldolgozókapacitása a múlt évi rekonstrukciók során bővült. Ugyanakkor a cég nyírbátori és győri gyárat csak ezekben a hetekben korszerűsítik. A feldolgozás összességében az elmúlt évekéhez hasonló nagyságrendben alakul majd.

A vállalat az idén csaknem 47 ezer hektár termésére kötött átvételi szerződést az üzemekkel. Ebben az esztendőben közepes termést, hektáronként átlagosan 1,9 tonna repcét várnak a termelők. Azért nem jobbat, mert a kora tavaszi meleg időjárás nem kedvezett.

A vállalat egyébként a most betakarítandó termésre egy évvel ezelőt kötötte meg a szerződést a gazdaságokkal. Akkor tonnánként 7 ezer forintot ígértek számukra. Tavaly decemberben az átvételi árat 1000 forinttal megtoldták, a jelenlegi átvételnél pedig már 8500 forinttal számolják el a gazdaságoknak a repcét. A plusz 500 forintot viszont majd csak később folyósítják azoknak, akik valamennyi termést a jelentős exportot teljesítő növényolajipari vállalat gyárainak adják át. A repce felvásárlásához a vállalat elegendő pénzzel rendelkezik; a vételár nagyobb részét már előlegben ki is fizette a gazdaságoknak. A cég az átvételi ár 40 százalékát készpénzzel, a többi váltóval egyenlíti ki. (MTI)

Csekély az esély

A vállalatok keveset vállalnak

Miközben az ország egyes területein a foglalkoztatási gondok egyre élesebben jelentkeznek, a munkanélküliség veszélye egyelőre még távolinak tűnik az emberek többsége számára, a vállalatok keveset vállalnak. A vállalatok kezdeményezése miatt — így összegezhették a Szakmai Továbbképzés és Átképzés Vállalat munkatársainak tapasztalatai. A vállalat kezdeményezése, hogy a jelentősebb létszámcsökkentésre készülő vállalatok még dolgozók munkaviszonyának megszüntetése előtt adjanak lehetőséget az érintettek átképzésére, sorra-rendre maradnak válasz nélkül, vagy találnak elutasításra. Pedig ez, sem a vállalatok, sem dolgozóiknak nem kerülne pénzbe, mert a tanfolyamok költségeit a munkügyi kormányzat fedezné a foglalkoztatási alapról. Az új szakma oktatására pedig a napi munkaidő után, vagy igen csekély munkaidő-kieséssel kerülhetne sor. Ugyanakkor az így felkészített dolgozóknak jóval nagyobb lenne az esélyük az újraelhelyezkedésre.

A munkáltatóknak ez a passzív magatartása annál is inkább elfogadhatatlan, mert közöttük olyan problematikus nagyvállalatok nem igényelték dolgozóik számára ezt a segítséget, mint a Tatabányai Szénbányák, a Videoton vagy a Diósgyőri Gépgyár. Általános tapasztalat, hogy a felszámolás, a szanálás, az átszervezés előtt álló vállalatok, ameddig csak lehet, halogtatják annak közlését, hogy milyen munkaköröket kívánnak megszüntetni, mire vár elbocsátás. Hagyják, hogy az emberek egyenként szivárognak el, ha mégis ki tudódik, hogy mire készül munkáltatójuk, s aki marad, végül csak a munkaközvetítők segítségére számíthat. Úgy tűnik: a szakszervezetek érélyes fellépésére lenne szükség ahhoz, hogy a vállalatok még a felmondások előtt, szervezett keretek között biztosítsák dolgozóik átképzését.

Ugyancsak csekély érdeklődés kísérte azokat a tanfolyamokat, amelyeket az átképző vállalat egyéni részvétellel szervez. Olyan

keresett szakmákban, munkakörökben hirdettek átképző tanfolyamokat, mint például a hegesztő vagy a társadalombiztosítási ügyintéző, de ezekre mindössze 6–8 jelentkező akadt. Így azután ezeket a tanfolyamokat nem is indították el. Azt a néhány jelentkezőt, aki vállalta, hogy munka mellett egyenlőre szerez új szakismereteket, átírányították más vállalatok dolgozóinak szervezett tanfolyamokra.

Az ipari és ahhoz közelálló szakmák felnőtt-oktatásának szervezésével foglalkozó vállalat a kedvezőtlen tapasztalatok ellenére sem kíván lemondani arról, hogy mind többek számára tegye lehetővé tanulással a munkanélküliség megelőzését.

Bővítik vidéki oktatási bázisállomásukat. S hogy a városoktól távolabb, a kisebb településeken élők számára is hozzáférhetőek legyenek az új szakismeretek, könnyen mozgatható, mobil tanulmányhelyek működtetését is tervezik igény szerint, már a közeli jövőben.

Egyet értenek: egyetértenek

A szoci-álpolitikától a szociálpolitikáig

A háromoldalú politikai egyeztető tárgyalásokon — mint ismeretes — fontos gazdasági-szociális kérdések is szerepelnek. Ezekről kérdeztük az érintettek egy-egy képviselőjét: Kovács Imrét (MSZMP), Varga Csabát (Magyar Néppárt) és Nyikos Lászlót (SZOT).

Kovács Imre szerint az MSZMP tényleges és lényeges megújulást akar elérni politikai, társadalmi és gazdasági téren egyaránt. Olyan megújulást, ami megőrzi az eddigi értékeket, és szándékozik a gyarapítást. Ehhez modellváltásra van szükség. De itt rögtön felmerül két nagy kérdés. Egyrészt az, hogy miként csináljuk ezt a modellváltást, milyen utat választunk a megújulásához. Másrészt pedig, ha már megtaláltuk a követendő utat, akkor milyen ütemben haladjunk azon, hogy nehéz gazdasági helyzetünkkel mielőbb kijussunk, de közben ne okozzunk egyetlen rétegnek sem elviselhetetlen nehézségeket. Nos, ezeket a nagy kérdéseket az MSZMP egyedül nem akarja eldönteni. Ezért tartjuk fontosnak a háromoldalú egyeztető tárgyalásokat gazdasági és szociálpolitikai kérdésekben is. A tárgyalásokhoz kiválasztott hat téma a gazdasági szféra legfontosabb vonulatait fogja át, ha tehát abban sikerül a tárgyaló feleknek megállapodni, akkor elkerülhetjük, hogy a mostani fontos lépéseinket később elhibázzuk.

kelljen minősíteni. Az MSZMP-nek a tárgyalásokra vannak és lesznek javaslatai, egyben nyitottak leszünk minden más jó javaslat iránt is.

Varga Csaba úgy látja, az ellenzéki pártok változatlanul vallják, hogy a választásokig nem kívánják a kormányzást felelősséget részben sem átvenni, de a régi-új pártok többsége tudatosan törekszik arra, hogy a parlamenti választások utánra átfogó gazdasági, szociális programot érleljenek ki. A politikai egyeztető tárgyalások gazdasági munkabizottságaiában tehát nem mankót farnagnak a mostani kormány számára, hanem az új, minden jel szerint koalíciós kormányzás gólyalábait készítik.

Mocsár persze van és lesz is. Egyetlen kormány sem kerülheti el, hogy olykor bele ne merüljön derékig. Ma akkor érnék el eredményeket, ha először is a friss átalakulási törvényt és például a földtörvényt részben felfüggesztjük, vagy kritikus pontjainak a végrehajtását az új parlamentig megakadályoztatjuk. Az ellenzéki pártok többsége szeretné garantálni, hogy a közvagyon ne játszassák át a nem kis részben politikusokból lett menedzserhatalom államának csúfolt magántulajdonába. A Magyar Néppárt külön is harcolt azért, hogy a nemzeti vagyon jelentős földet vagy ne lehessen eladni külföldi tulajdonosnak, vagy ne lehessen legalább fillérekért kiárúsítani.

Így akkor érnek el végképpen eredményeket, ha készülő új jogi, gazdasági szabályozások (tulajdonreform, szövetkezeti törvény, költségvetési reform, stb.) ebben a szellemben akár a paragrafusok szövegtervezetig elkészülnek.

Nyikos László szerint a harmadik oldal részéről a második témát a gazdasági válság szociális következményeinek tárgyában a nőszövetség szakértője vezeti. A munkabizottságban azonban a SZOT is részt vesz. Mi azon leszünk, hogy a részben kialakított, részben most alakuló gazdaságpolitikai álláspontunkat a harmadik oldalal el tudjuk fogadtatni. Kérdés, hogy a foglalkoztatáspolitikai, illetve a bérpolitika kérdéseivel melyik albizottság foglalkozzék. Ezt azért tartom gondnak, mert a hat téma, amiben a politikai tárgyalófelek megegyeztek, közvetlen módon nem tartalmazza a foglalkoztatáspolitikát, illetve a bérpolitikát. Ugyanakkor ez a két kérdés-csoport számunkra rendkívül fontos, aktuális. Majd amikor az egyes partnerek, a három oldal megfelelő képviselői találkoznak, meg kell egyezniük abban, hogy a foglalkoztatáspolitikai, a bérpolitika melyik témakörön belül kerül napirendre, illetve abban, hogy mi az egyes témáknak a tartalma. Ezt a munkabizottságoknak együtt kell megállapítaniuk.

Pogonyi Lajos
(MTI-PRESS)

2

D Á T U M

1989. július 6.

VSZ Tanácskozó Testület

Bukarestben nem megy resten

folytatás az 1. oldalról

rá választása óta második párizsi látogatása tapasztalatainak birtokában érkezik. Rendben folyik a közepes hatótávolságú nukleáris fegyverek felszámolásáról kötött szerződés végrehajtása, felújultak a harcászati fegyverek csökkentéséről szóló tárgyalások, a közép-európai fegyverzetcsökkentési tárgyalások csendes kimúlását követően megkezdődött a kontinensen lévő fegyveres erők és hagyományos fegyverzet csökkentését szolgáló tárgyalássorozat, folytatódik a szovjet csapatkivonás az NDK-ból, Lengyelországból, Csehszlovákiából és Magyarországról. Szelfidültek az Európától távoli tűzfészek is — Afganisztánból kivonták a szovjet csapatokat, a kibontakozás jelei mutatkoznak Délkelet-Ázsiában, Közép-Amerikában és Délnyugat-Afrikában is.

Szó sincs arról, hogy idilli állapotok uralkodnának a keletnyugati, a VSZ-NATO kapcsolatokban, de kétségtelen, hogy régóta várt, kedvező folyamatok indultak el. Ez a politikai közeg nem kedvez a látványos, egyoldalú és kézzelfogható eredményeket csak ritkán hozó deklarációnak, leszerelési lépéseknek. Annál több lehetőséget kínál viszont arra, hogy a bécsi fegyverzetcsökkentési tárgyalások sikerét elősegítő, a helsinki folyamatot izmosító, s kedvező válaszlépésekre joggal igényt tartó intézkedésekben állapodjanak meg a Bukarestben tárgyaló küldöttségek.

szakítaniuk belteresebb kérdések megvitatására is. Óhatatlanul szembe kell nézniük magának a testületnek a szerepével, jövőjével is. Az a tény, hogy a LEMP lényegében vesztesként került ki a lengyelországi választásokból, s Magyarországon az állampárt hagyományával szakítani kívánó MSZMP kollektív vezető testületet hozott létre, s reális lehetőségként beszél a koalíciós kormányzásról, már ma is szükségessé teszi annak újraértékelését, miként működjön az a testület, amelyben eddig a tagállamok kormányzó kommunista- és munkáspártjainak első- és főútkarai vezették a küldöttségeket.

A szokásokhoz híven minden bizonnyal szó lesz Bukarestben a tagállamok belső helyzetéről is. A szocialista modell egységét azonban az évek során felváltotta a tagállamok belpolitikai helyzetének sokszínűsége, amely nem egyszer a nyilvánosság előtt is kifejezésre jutó ellentétek forrásává vált. Ezeknek a vitás kérdéseknek az áttekintésére, egymás álláspontjának megértésére mindenképpen szükség van, s ehhez még meg kell találni a megfelelő formát. Az eszmecsere csak akkor lehet eredményes, ha megszünik az egyoldalú deklarációk eddig megszokott felolvasása, s a tárgyalóteremben érvek és ellenérvek jón, dühös indulatoktól, vádaskodástól, általánosan érvényes receptek felírásának szándékától mentes valódi párbeszéd zajlik.

Fazekas László
MTI—PRESS

Legyen-e lengyel egyensúly?

Szejmográfiai helyzet

Néhány arcon a megilletődöttség és a büszkeség mellett némi tanácstalanságot is fel lehetett fedezni kedden, mégpedig nem csak a Szolidaritás, de a koalíciós politikusok között is, amint az újságírók sorsfala között beléptek a Szejm épületébe.

A hagyományos lengyel politikai pártok és csoportok mellett most első ízben az eddigi kormányzó koalícióval szembenálló politikai erő, a lengyelországi ellenzéki pártok címe alatt tartó Szolidaritás képviselői is helyet foglalhattak a parlamenti széksorokban. Mivel az új összetételű parlamenthez szabott új kormány még nincs, sőt — még nem lévén köztársasági elnök — azt sem tudni ki kap kormányalakítási megbízást, egyelőre nem igazán világos, kit is nevezhetünk a parlamentben ellenzéknek.

Annál kevésbé sem, hiszen a még hatalmon lévő Rakowski-kormány ma a mögötte álló koalíciós pártoktól, beleértve

saját pártját a LEMP-et is, majdnem annyi bírálatot kap, mint a Szolidaritástól, sőt minden alapja megvan annak a feltetelezésnek is, hogy az évtizedeken át uralkodó hárompárti, LEMP vezetésű parlamenti koalíció sem tekinthető igazán egységeseznek, hiszen a parasztpárt és a demokratapárt is bejelentette: az új parlamentben saját politikát akar folytatni, egyes konkrét kérdésekben keres majd parlamenti szövetséget, nem kíván a LEMP oldalán lehorgonyozni.

Mindez azért nem változtat azon a helyzeten, hogy a mandátumok 38 százalékkal, 173 képviselővel a LEMP az alsóház legerősebb pártja, megelőzve a 35 százalékkal, 161 képviselővel rendelkező Szolidaritást. A parasztpártnak 76, a demokratáknak 27 képviselője van, míg a három keresztény és katolikus szervezet 23 képviselőt tudhat magának, azaz a koalíció fennmaradása esetén e tömrőlés 299 mandátummal

rendelkezik. Ez 65 százalékot jelent, ami sok mindenre, például a köztársasági elnök megválasztására elég, de nem elég arra, hogy a 99 százalékkal a Szolidaritás kezében lévő szenátus által visszadobott törvények újbóli elfogadásához biztosítsa a szükséges kétharmados többséget.

A patikamérlegben kiegyensúlyozott arányok azonban csak a papíron léteznek, hiszen — mint ahogyan az már kedden is kiderült — az egyes képviselői csoportok aligha fognak minden esetben egy központi akaratnak megfelelően egységesen szavazni. Vagyis az a bizonyos problémaszövetség már a parlament vezető tisztségviselői megválasztásánál is működött. Az egyelőre külön talány a legtöbb tudósító számára, hogy milyen logika szerint foglalnak helyet az egyes képviselők az alsóházi széksorokban, mert kedden a legnagyobb nehézségek árán is csak hozzávetőlegesen lehetett megállapí-

tani — legalábbis a helye szerint — ki kicsoda.

Már a képviselői eskütételkor harsány derültséget okozott, hogy az eskütelt Szolidaritás képviselő Jacek Kuron jellegzetesen rekedt hangja: „esküszöm” nem a Szolidaritás-képviselők táborából, hanem a LEMP-képviselők sorából hangzott el. Ez persze nem akadályozta meg Kuront, a LEMP egykori tagját, hogy később éles hangú felszólalásban támadja a kormányt.

Az igazi bizonytalanságot azonban mégsem Kuron hovatartozása okozza, hanem az, hogy változatlanul üresen áll a köztársasági elnöki páholy lent a tanácskozási teremben és fenn a páholyban egyaránt. Az elnök mielőbbi megválasztása, a kormányfő kijelölése és az új kormány megalakulása lényegesen csökkenti az álláspontbizonytalanságot, a belpolitikai feszültséget.

Zsebesi Zsolt
(Varsó) MTT—Panoráma

Utások és vasutasok Londonban

Közlekedés és közlöködés

Három hét alatt immár harmadszor, szerdán ismét megbérgult a városi közlekedés Londonban és a vasúti forgalom egész Nagy-Britanniában. Az előző nap a helyi tanács szervek, hivatalok, intézmények maradtak zárva a közalkalmazottak ötven éve legkiterjedtebb egynapos munkabeszüntetése miatt. Szerdára tovább szélesedett az észak-tengeri olajfúró tornyok fenntartó dolgozóinak sztrájkja.

Londoni politikai és sajtóberkekben mindinkább tért hódít az a nézet, hogy a helyzet kezd hasonlóságot venni az 1979-es „elégedetlenség téléhez”. A kabinet rangidős minisztereinek Margaret Thatcher asszony elnökletével kedden megtartott válságtanácskozását kommentálva a brit sajtó arról cikkezett, hogy a kormány az idén „hosszú forró nyárnak” néz elébe.

A közlekedési miniszter London belvárosának egyes ré-

sein feloldotta a parkolási tilalmat, hogy megkönnyítsék a környékről bejáró kilencszáz ezer dolgozó számára a munkahelyekre való beutazást. A hadsereg ideiglenes „parkoló pályákat” létesített a Hyde parkban és a Regent parkban. Ertesülések szerint a miniszterelnökasszony egyelőre el óhajtja kerülni a szükségállapot elrendelését és a hadsereg munkabaállítását a létfontosságú közlekedési-áruszállítási szolgáltatások ellátására.

A botló ló

Könnyebben megsérült Ronald Reagan volt amerikai elnök, amikor egy vadászaton leest a lováról. A volt elnök, aki szenvedélyes lovas, egyik barátjának mexikói birtokán töltötte az amerikai nemzeti ünnepeket. A balesetet követően azonban egy arizonai katonai kórházba szállították, de a vizsgálat után rögtön el is hagyhatta a kórházat. Egyesek szerint a volt elnök egyszerűen lepottyant a lóról, míg a tapintatosabbak a négy lábú botlását emlegetik.

Van-e MSZDP—SZDSZ vita?

Tudomásomra jutott, hogy június 23-án e sorozat keretében megjelent cikkem a „kvázi szociáldemokratákról” sokakban azt az érzést keltette, mint ha valamiféle vita, illetve ellentét lenne az MSZDP illetve az SZDSZ között. Így e kérdésre külön kell visszatérnem, a nyilvánvaló pontosítás szándékával.

Sajnos az elmúlt negyven évben hozzászoktunk ahhoz, hogy a vitát a felek közötti ellentétként értelmezzük. A hatalom ezt a képzetet gerjesztette, mert ilyen jócímű hallgathat-hatta el az ellenvéleményt. Ma, amikor minden szervezet érvényesítési, önzonosítási harcot folytat, környezetével és önmagával kemény küzdelmet az önálló arculat kialakításában, partner és helykeresést az alakuló politikai struktúrában, elkerülhetetlenül felmerülnek vitapontok még a szoros együttműködő felek között is.

Nagy hiba lenne ezeket ellentétnek transzponálni, s ha ennek veszélye felmerül, közös érdek a tisztázás, amit most megpróbálok megtenni. Amikor akaratlanul előidézték helyzetek fonákosságaira rámutatunk, akkor a jelenség és nem a benne érintett szervezetek ellen protestálunk.

Az SZDSZ nem azonos valamely frakciójával, programja világos, egyértelmű és nyilván frakciók által is elfogadott. Az MSZDP-nek is vannak frakciói és van immár közösen

kialakított és elfogadott programja is.

A SZDSZ vezetése példamutatóan tolerálja frakcióit, és ezek a csoportok is tiszteletben tartják egymást. Nálunk az MSZDP-nél — legyünk önkritikusak — ez a konszenzus (belső pártstruktúra kérdésekben) még csak most van kialakulóban. Nem szégyen bevallani, hogy van mit tanulnunk az SZDSZ-től. Ezen a tényen az sem változhat, hogy az „eszmarendszer” képviselőit illetően határozott vitában állunk az SZDSZ „szociáldemokrata” frakciójával, mint ahogy vitában állunk az MSZDP reformkommunistáival is. Elvi kérdésekben ugyanúgy nincs helye az álszent udvariaskodásnak, a pillanatnyi szövetségek ürügyén való megalkuvó hallgatásnak, mint ahogy nincs az ellenségeskedésig fajuló túlértékeltségnek, vagy a felszín alatt megbúvó — a nyilvánosság előtt megnyilvánulni nem merő — sötét indulatoknak.

Meggyőződésem, hogy ez esetben nem is erről van szó. A korábbi cikk polemizáló hangvétele miatt láttatni enged ilyen feszültségeket, de csak azért, mert terjedelmi okokból csak egy jelenségre koncentrálni nem értékelhettem a maga teljességében e két — egyébként szoros együttműködő — szervezet viszonyát. Szeretném meggyőzni, hogy itt Tolna megyében — mert csak erről vannak személyes élményeim —

az MSZDP számára az SZDSZ megbízható és erős szövetséges az Ellenzéki Kerekasztal névvel működő ellenzéki tömörülésen belül. Kölsönösen elkötelezett ellenzékiességünk érvényesítésének módszereit illetően folyamatos és igen demokratikus hangvételű vitákban alakítjuk (többi szervezettel együtt) a közös stratégiát és a konkrét taktikai lépéseket.

Bár sokan szeretnék e viták mögött anarchiát, cselekvőképzetlenséget látni — a napi gyakorlat bizonyítja — pont e belső demokráciában érlelt egység ad hitelt és hatványozott politikai jelentőséget ennek az ellenzéki tömörülésnek. Jó, jó, mondhatja bárki, botcsinálta bölcsesség ez, hiszen a közös érdek pusztán az önérvényesítés jogi garanciáinak megszervezésére korlátozódik. Holott mennyire többről van itt szó!

Fellengzősnek hat, pedig ez a dolog lényege; ma minden felelős politikai szervezet „nemzeti programot” formál, hangoztat és képvisel. Ez nem egyszerűen „választási fogás”, hanem az európai értékű és színvonalú politikizálás előfeltétele.

A tisztán osztály- vagy rétegpártok ideje történelmileg már ott is lejárt, ahol az osztálykereteket nem egy diktatúra zúzta szét, hanem egy gazdasági-politikai integrációtól kísért valódi tudományos-technikai forradalom.

Vannak és mindig is lesznek réteghangszólamok, de nem ezek adják a programalkotás lényegét. E nemzeti programoknak egy adott történelmi szituációban igen sok közös vonása mutatkozhat. Fontosak az áthallások nemcsak az ellenzéki szervezetek, de még az adott pillanatban kormányzó párt, illetve pártok programjai között is.

Igazán részletekig kidolgozott programja még mindig nincs minden pártnak és szervezetnek. Vitathatatlan érdeme és előnye az SZDSZ-nek, hogy hónapokkal megelőzte a kérdésben valamennyi partnerét és ellenfelét. Igen magasra állította tartalmi és minőségi szempontból a mércét, érett és felkészült vezetői révén, azokban a kezdeti időszakokban is garantálta az ellenzéki tömörülés megfelelő képviselőit, amikor erre a többi párt még nem volt igazán képes.

A szellemi mozgalmak összefogásával az MDF hasonló missziót látott el, s ha van is némi hátránya a tételes pártprogram kialakításában tömeg- és szellemi bázisa révén biztosított a politikai hitele. Forradalmi tempóban fejlődő politikai életünkben azonban az utóbbi hetekben lényeges változások következtek be. Hiba lenne nem észrevenni, hogy a védelemre, gyámoltásra szoruló ellenzéki pártok és szervezetek többsége így az MSZDP is rendelkezik már igényes és

részletes politikai és gazdasági programmal. Ebben a szituációban fenntartani — a még oly jószándékú atyáskodást — a különböző eszmarendszerek nemzeti programként definiált közös képviselőit, ez bizony már hiba lenne. Most minden polemizálási szándék nélkül, csak jelzésként élve az analógiával kérjük, hogy a népfrontgondolkodást váltsa fel a koalíciós gondolkodás.

Javasoljuk, hogy az SZDSZ érintett frakciója a további viták elkerülése végett pontsítsa nevével „szociál-liberális” frakcióra. Programjuk ugyanis ezt teszi indokoltá. Ezen az alapon ugyanis a polemizálást azonnal felválthatja a szövetséges, harcossági együttműködés, és a politikai közvéleményt sem zavarná meg a névazonosság.

A tv nyilvánossága előtt akár csak látszatra is megmutatkozó „jannuszarcúság” óhatatlanul nyílt polemizálásra, illetve határozott elhatárolásra kényszerít bennünket. Abban pedig kölcsönösen egyetérthetünk, hogy ez könnyen veszélyeztetheti mindkét szervezet tekintélyét, érdekeit, de akár szövetségét is.

Ebben pedig legfeljebb az ellenfeleink érdekeltek. Ne tegyük meg nekik ezt a szívességet.

Kis Pál István

Honfitársaink, bonyhádiak!

Évtizedek óta hordozunk olyan sebeket, aminőkről ezidáig nem tudunk, vagy nem mertünk beszélni, melyek orvoslását ezeddig hiába vártuk, anélkül, hogy lemondunk volna róla.

A II. világháborúban elesett, elhurcolt, hadifogoly és internált hozzátartozóink legtöbbször meg elhatalosítási helye sem ismeretes!

Nem engedhetők meg, hogy temetlen halottaink legyenek! Elemi tisztességünk rajta!

Alakítsunk ki számukra jelképes, közös sírhelyet, emlékművet, a hozzátartozók és családtagok bevonásával, közadakozásból.

„Rendezni végre közös dolgunkat, ez a mi dolgunk...”

Magyar Demokrata Fórum
Bonyhád városi szervezete

Emléket kívánunk állítani mindazon halottaink nevének,

— akik elesettek, eltűntek, vagy hadifogolyként pusztultak el,

— akiket munkaszolgálatra hurcoltak (zsidók, németek, magyarok, cigányok),

— akik Bonyhádon estek el és nevük nincs megőrizve,

— akik internált táborban haltak meg,

— akik az 1956-os felkelésben haltak meg a barrikád bármelyik oldalán,

— akik Bukovinából, Erdélyből, Felvidékről útközben meghaltak, vagy eltűntek

és akiknek szerettei valaha Bonyhádon éltek, vagy most élnek közöttünk.

Adatgyűjtő munkatársaink:
Konstanczerné Veress Éva
Bonyhád, Mónus Illés u. 29/1.,
Krahlting Dániel Bonyhád, Dózsa Gy. u. 34. (Ev.Lelk.Hiv.),
Ohnmacht György Bonyhád, Gárdonyi u. 5.,
Schneider János Bonyhád, Liget u. 7. (Allami Bizt.),
Surján József Bonyhád, Móricz Zs. u. 1.,
Tóth József Bonyhád, Perczel M. u. 7.

Az adományokat az alábbi elköltött számlán gyűjtjük:
Kereskedelmi és Hitelbank Rt.
Bonyhádi Kirendeltsége
4689-0030

1989. július 6.

D Á T U M

3

Becsületadó

ALAPÍTVÁNY A MAGYAR KULTÚRA FEJLESZTÉSÉRE KÜLFÖLDÖN, BÁZEL
FOUNDATION POUR LA CULTURE HONGROISE EN OCCIDENT, BALE
STIFTUNG ZUR FÖRDERUNG DER UNGARISCHE KULTUR IM AUSLAND, BASEL

Az Alapítványt svájci magyarok tették — eredetileg a magyar kultúra külföldi terjesztésére. Az alapítványtevők ugyanakkor folyamatosan figyelemmel kísérik az itthon zajló politikai és társadalmi változásokat, és tevőlegesen támogatják a hazai demokratikus törekvéseket. Politikai elkötelezettségük a legjobban talán az a beszéd tükrözi, amelyet Luka László mondott egy éve, a párizsi Nagy Imre-temetésén.

A NEGYEDIK NAGY IMRE DÍJ ÁTADÁSA PÁRIZSBAN
1988. június 16-án

Luka László az Alapítvány Intézőbizottságának elnöke a díj átadásakor a következőket mondta Fejtő Ferencnek, az Emberi Jogok Magyar Ligája elnökéhez fordulva:

Kedves Feri Bátyám!
Kedves ünneplő közönség!

Az 1981-ben, a Forradalom 25. évfordulóján alapított NAGY IMRE DÍJ-at ez alkalommal negyedszer ítéli oda az Alapítvány a magyar kultúra terjesztésére külföldön — röviden a BECSÜLETADÓ — Intézőbizottsága. Másodszor fordult elő, hogy a díj odaítélését egyhangúlag, mind a nyolc intézőbizottsági tag javasolta, mert az Emberi Jogok Magyar Ligája a mai tétével a magyar demokratáknak, azok vértanúinak, a magyar demokratikus mozgalomnak, azaz a Nemzeti politikai kultúrájának emelt szobrot.

A Père Lachaise-i temető üres sírjában több tízezer fekszenek, mondotta ma délelőtti beszédében Méray Tibor. Valóban több tízezer. S mint Sulyánszky Jenő is egyértelműen hangsúlyozta, Nagy Imrét és társait, sajnos, nagyon sokan megelőzték. És nemcsak '56 és '58 között. 1956 előtt is. Ugyanazért, amiért Nagy Imre és társai és a többi megtört per áldozatait az életükkel kellett, hogy fizessenek, a magyar nemzeti függetlenségért, az alapvető emberi

jogokért, a magyar demokráciáért való kiállásuk, vagy földalatti harcuk, meg nem alkuvásuk miatt.

Az Alapítványt oroszán részben volt politikai foglyok támogatják. Az Intézőbizottság nyolc tagjából ötöt ítéltek el 1949 és 1953 között: egyet halálra, aki négy hónapot töltött a siralomházban, míg kegyelmet kapott. Mi, akik a bitófák ácsolását hallótávolságból ismerjük, talán mi tudjuk legjobban, hogy mekkora utat kell megtennie annak, aki a proletárhatalom birtoklásától a kőbányai gyűjtőfogház akasztófáig jut el.

Akik mindig is demokratikus politikai elvek alapján gondolkodtak, akiknek a párdiktatúra sohasem lett elfogadható, azok — Kovács Bélától Szabó Zoltánig és Kovács Imréig — mindig is a demokrata fronton ásták be magukat a politikai harcban. Azok, akik emiatt az életüket vesztették, azok is ott fekszenek mind, az üres sírban. Hozzájuk jutott el tulajdonképpen lassan társaival Nagy Imre 1953-tól '56-ig, s visszavonhatatlanul mártírhalálával 1958. június 16-án. Egy kritikus szellemi kör, az úgynevezett Nagy Imre-kör megtért a demokráciához, s a magyar függetlenségért küzdökhöz. Így jutott a magyar kommunista mozgalom egy lényeges száma közös nevezőre a demokráciáért küzdő politikai rabokkal, a recskiekkel, váciakkal, a gyűjtősökekkel, a kalocsaiakkal. És a demokratikus emigránsokkal. Azaz azokkal, akik a magyar demokratikus közéletért, függetlenségért, parlamentarizmusért harcoltak, míg el nem némitották őket: Pfeiffer Zoltán, Jacsó Pál, Kóvágyó József, Varga Béla, Sulyok Dezső, Kéthly Anna, Varga László... Százán és százan voltak az országházi képviselőink, s ezen és ezen a magyar politikai élet elkötelezettjei.

Kamenevet, Buharint húsz évvel Nagy Imre előtt végezte ki a párt. Őket éppen napjainkban rehabilitálják. Talán ez így is van rendjén — a pártban. Nagy Imrét is rehabilitálhatja a párt, de ki nem sajátíthatja. A magyar demokratikus szemléletű többé vissza nem veheti, el nem választhatja. Mert Nagy Imre a magyar politikai pluralizmus szóvivője és szervezője lett 1956-ban.

Ennek a megfontolásnak az alapján javasoltam 1981-ben az Alapítvány Intézőbizottságának, hogy a meghirdetett díjat Nagy Imréről nevezze el. S örömmel adom át a 4. díjat Fejtő Ferencnek, az Emberi Jogok Magyar Ligája elnökének.

Felhívás

Az Alapítvány Intézőbizottsága döntést hozott, miszerint Bibó István államminiszter emlékére egy főiskolai, illetve egyetemi végzettségű jogász, vagy történész részére egy tíz hónapos ösztöndíjat hirdet meg. A jelölt a tanulmányi évét a Genfi Egyetem Európai Intézetében vagy a Nemzetközi Tudományok Főiskoláján (ahol Bibó István is egy évet tanult) töltené el.

Az ösztöndíjat, 15 000,— SFr-ot egy olyan magyar diplomás továbbképzésére kívánjuk fordítani, aki Bibó István szellemében munkálkodik ma Magyarországon. Az ösztöndíjat az 1989/90 illetve az 1990/91 tanévre ítéljük oda. Jelentkezni lehet a Dátum szerkesztőségében (Szekszárd, Bajcsy-Zsilinszky E. u. 7. 7100)

Kommentár nélkül

Ahogy a kínai vezetők látják...

Az alábbiakban a Pekingi Rádió június 25-i magyar nyelvű adásából emeltünk ki részleteket. Mementőként, mivel e vélekedéssel és annak stílusával mintha Kelet-Közép Európában is találkozunk volna.

„A kínai felszabadító hadsereg különböző szintű pártbizottságai támogatják a Kínai KP 13. bizottságának negyedévi plenáris ülésén elfogadott határozatokat.

Kedvező visszhangra talált a Kínai Kommunista Párt KB legutóbbi üléséről kiadott határozat. Vang Csen-ji kínai származású Amerika-professzor úgy véli, a kínai ellenforradalmi lázadás levere teljesen szükséges volt. Sok város és tartomány pártbizottsága és a hadsereg vezető intézményei külön szemináriumokat rendeztek... amelyeken egyöntetűen támogatják a párt KB ülésének minden határozatát. Úgy vélték, hogy a negyedik plenáris ülés, amelyet a Pekingi ellenforradalmi lázadás utáni döntő győzelem elérésének helyzetében tartottak, messzemenő jelentőséggel bíró gyűlés volt, amely képviselte az egész Párt, az egész hadsereg és az egész ország összes népeinek érdekeit.

A szemináriumok résztvevői azt juttatták kifejezésre, hogy határozottan támogatják Li Peng-nek, a Kínai KPKB vezetőjének beszámolóját, amely Csoo Ce-jang elvtársnak, a párt és a szocializmus elleni zavargásokban elkövetett hibáiról szólt. Helyesnek tartották Csoo Ce-jangnak minden tisztességéből való felmentését. A szemináriumok résztvevői azt juttatták kifejezésre, hogy határozottan támogatják a Csig Cö-min által vezetett új pártvezetést. Véleményük szerint az új pártvezetés tagjai tapasztaltak a vidéki munkában és képe-

sek arra, hogy az egész pártmunkát vezessék. Ezért el vannak tőkélve, hogy szoros egységbe tömörülve a párt KB mögött közösen keményen harcolnak és véghezviszik Kína korszerűsítését, az állam érdekében pedig előreviszik a reform és a nyitás ügyét.

A Pekingi Pedagógiai Egyetem rektorhelyettese megállapította, hogy „Csoo Ce-jang elvtársat elháríthatatlan felelősség terheli a lázadás támogatása és a Párt megosztása miatt, s amiatt, hogy Pekingben a zavargás lázadásá fajult.” Majd így folytatja: „...a Párt köré tömörítve munkásokkal harcolnak... Azok az elvtársak, akiket most választottak be a KB vezető testületébe, hosszú megpróbáltatásokon mentek át és gazdag tapasztalatokkal rendelkeznek a politikai és gazdasági munka vezetésében.

Az emberek régen várták(!), hogy ők kerüljenek a vezetésbe. Vuhan, Kanton, Csoungou és többi város lakosai egyhangúlag kifejezték támogatásukat a KB határozata iránt.”

Vang Csen-ji kínai származású Amerika-professzor június 24-én egy amerikai lapnak interjút adott, amelyben kijelentette: „Szükség volt arra, hogy a kínai kormány az ellenforradalmi lázadást leverje. Ugyanis kétségtelen volt, hogy a Pekingben, egyes csoportok kiszűrésére kitört tüntetések, felvonulások és zavargások célja a mostani kormány megdöntése és a kapitalista rendszer visszaállítása volt. A kínai KP-nek tehát kötelessége volt a szocialista rendszer megvédése és az ellenforradalom leverése.”

A Pekingi Rádió ezután zenével folytatta műsorát...

Vulcs Tibor

móttó: Pokol talán nincs, de ördög bizonyosan van. A nyomdáknak cserélgeti a betűket, csúrl-csavarja a szavakat. Fáradhatatlan és buzgó: állandóan „alkot” a nyomda ördöge.

Negligében

Azt állítják a szakértők, hogy alig találni olyan könyvet, lapot — bármilyen nyomtatványt —, melyben ne akadna sajtóhiba. Egyesek szerint talán nincs is ilyen kiadvány. A nyomda ördöge szorgalmasan dolgozik. Hiába, amíg nyomda lesz, addig ő is „benn lakik” — és ügyködik. Pedig minden kiadónak az álma, hogy kiszorítsa kiadványai „sorából” az ördögöt. És mégis, valószínűleg „annak van ördöge”, aki azt mondja: nem fog sikerülni. Mert hiszen, ha eddig nem volt rá példa... Szóval, harcolunk az ördög ellen, az ördögűzés évszázadok óta folyik, ám az üldözött közzöni, jól van, és marad. Nekünk sem marad más, mint megbékélni vele, olykor szórakozni rajta, hiszen betű- és szócsereiben nem ritka a fantázia; bizony, a nyomda ördöge nem minden csalafintaság nélkül szól hozzá a dolgokhoz.

Nem lenne tisztességes, ha nyomdaördögi antológiánkat nem éppen a *Dátumból* vett példával kezdenénk. A lap I/46. számában interjút olvashatunk az MSZMP belső forrongásairól, a különféle szárnyak közötti vitáról. Azt mond-

ja a nyilatkozó: „az úgynevezett reformterror képviselői (...) reformokat akarnak időnként a szocializmus-kép megligálásával...”

Érti a kedves olvasó?

Érti az ördög! Na, ő aztán igen! Az eredeti mondatban *meglígálás* helyett *negligálás* állt. A negligálás: mellőzés, figyelmen kívül hagyás. Az ördög nem negligálta a nagy lehetőséget, megváltoztatott egy betűt. Így aztán a mondat értelmét a *liga* — szövetség — főnévből képzett és igekötővel is ellátott megligál ige határozza meg, melyet a csalafinta ördög újból főnevesít. *Meglígálják*: megszövetségesítik — szövetségi szintre emelik — a szocializmusképet... Az ördög érzékeli a zűrzavart, s lám, ha *negligében* kapja a nyomdát, mindjárt kap az alkalmon... Most minden bizonytalansággal boldogan kuncog a nyomdában, s miközben fundamentalisták és reformterroristák küzdelmét figyeli, a *meglígálások* esélyein tündöklik, és ezt danolássza: *Liga-biga, gyere ki, / Ég a házad ideki...* Hát nincs igaz?! (i)

A „lajtergya”

Miska bácsi, a falu nagy emlékezője. Ahogy ő mondta, jobban emlékszik arra az „anti világra”, mint ami nem nagyon régen történt. Így jutottunk ahhoz a történethez, amikor egyetlen jó komájának elvesszette a „kazalrakó lajtergyája”. Már pedig olyan létra nem volt a faluban. Nem mindennapi módon jutott hozzá. A fiatal legények az „onokájának” állították májusfa gyanánt. A májusfa kitáncolásakor el is fogyott jó félakó bor. De megérte, mert az unoka nagyon boldog volt, utána pedig a fából olyan létrát csinált, hogy felért a búzakazal tetejéig. Gabonahordáskor, masináláskor volt is csodálójá. Amikor vége lett a cséplésnek, oda is akasztotta a pajta ragalja alá, hogy szem előtt legyen. Meg is nézte naponta, hogy megvan-e.

Hanem egyik reggel — pedig egy szemernyi felhő sem volt az égen —, elsötétült előtte a világ és még a víz is kiverete, mire bebálagott és csak annyit tudott mondani: — Jaj, eveszött a lajtergya! Az bizony szórén-szálán eltűnt, semmi nyom nem maradt utána.

Mikor kicsit megnyugodott, arra a szent elhatározásra jutott, hogy bejelenti a bírónál, az meg majd a csendőrségen. A csendőrtiszt-helyettes fel is vette a panaszt, és egyik legöregebb csendőrt, bizonyos Hegedűs nevű törzsmestert bízott meg a nyomozással. Az meg szokás szerint bement a bíróhoz, kért egy előjárót, hogy sorba járják a falu minden házát. Mert hát egy létra nem akkora, mint egy tű, hogy el lehessen dugni. Meg kell annak lenni, ha csak valaki össze nem vágta bosszúból s el nem tüzelte. Mert akkor üthetik a nyomát, illetve fújhatják a füstjét.

Így aztán Gyura bácsival, aki előjáró volt — ahogyan akkor nevezték, esküdt — Hegedűs törzs úr megkezdte a házak, istállók, pajták, fészek szemrevételezését. Már végigjárták a fél falut, de híre-hamva sem volt az elveszett létrának. Vagy két napig jártak-keltek minden eredmény nélkül és rettetesen elfáradtak.

Mérges volt Hegedűs törzs úr, hogy semmi eredmény. Márpedig a tiszthelyettes őrsparancsnoktól nem kap dicséretet, no meg hol a példamutató próbacsendőrök előtt. Bizony, nem lesz mivel fitogtatni nyomozásbeli tudományát. Mikor befejezték a sok járás-kelest a faluban, így szólt Hegedűs törzs úr: — Esküdt uram! Ha már az volt a parancs, hogy minden házat nézzünk meg, nehogy szó érje a ház elejét, járjuk körül a maga portáját is.

A szót tett követte. Hanem Hegedűs törzs urat egyszer csak elfutotta a méreg s egy jókora pofont kent le Gyura bácsinak, az esküdtnak, aki történetesen szomszédja volt Miska bácsinak, mert bizony annak pajtájában volt a két napon át keresett létra. Aztán nem szólt a pofonról sem Gyura bácsi, az esküdt, sem Hegedűs törzs úr, csak másnap reggel Miska bácsi komája pajtájának ragalja alatt volt a szép létra.

Valahogy mégis kitudódott a dolog, mert azóta az a szólásmondás járja: — Vigyázz, mert kapsz akkora pofont, mint Gyura bácsi esküdt korában Hegedűs törzs úrtól, mikor az megtalálta nála a lajtergyát!

Pedig ennek van már vagy jó ötven esztendeje, de még most is emlegetik.

Kiss József

Sógortörténetek 2.

Ebmorál

Egy fásasztó, végigkutyagolt nap után igyekezniék mielőbb hazá. A Donauoberstrasse útszéli parkolójából azonban nem lehet kitoltni. Kocsim mögött keresztben áll egy elegáns BMW, legalább három autó kijutását gátolva.

Türelmesen várakozunk a késő délután, tikkasztó hőségben. A BMW-ből két vadászkutya acsarkodik kifelé a néhány centire lehúzott ablakból. Nyakukban biléta igazolja nem mindennapi származásukat. Az ajtó belülről nincs bezárva, így fontolgtatom, hogy bosszúból szélnék eresztém őket. Vicsorgó fogsoruk lebeszél erről,

így jobb híján az autóm dudáját nyomom.

Negyedórás tülkölés után előkerül a tulajdonos. Ránk se nézve tart az autójához.

— Talán elnézést! — mondom neki magyarul.

— Miért nem dudált? — veti oda foghegyről anyanyelvén.

— Negyed órája azt tesztem — váltok át németre.

— Ebben a zajban nem halani semmit — mondja és bevágódik a kocsiba. Az egyik kutya végignyalja az arcát.

Úgy látszik, mégis szeretetre méltó a fickó — tündököm el a látottakon.

— Téjé —

D Á T U M

Tisztelt Szerkesztők!

Az 1989. VI. 28-i DÁTUM közli Dr. Straub F. Brunóhoz, a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa elnökéhez írt levelet „Szűnjenek meg a kivégzések!” címen, mely 1989. áprilisában kelt az egészségügyben dolgozó FIDESZ, MDF, SZDSZ, TDSSZ és KOE tagok, valamint az őket támogatók aláírásával. A levél a halálbüntetés eltörlését kéri európai azonosságtudatunkra, a humanitásra, az emberi jogokra apelálva.

Az élet tisztelete, prioritása természetes, ezért — gondolom sokakkal együtt — örömmel üdvözöltem a kezdeményezést. Ugyanakkor az eszméisen kívül valamiféle gyakorlatibb megfontolást, magyarázatot is vártam volna e problémára aktualizálódásához. Reméltem, hogy büntetőjogunk civilizációs foka jutott arra a szintre, hogy az eddigi barbár büntetési mód helyett humánusabb és hatékonyabb alternatívát bocsáthat a társadalom-védelem szegényes eszköztárában. A levél azonban semmilyen alternatívát nem kínál a halálbüntetés ellenében, csupán annak egyértelmű elutasítására szorítkozik.

Az okfejtés, amellyel e levél bizonyítani szándékozik a halálbüntetés jelenlegi megszüntetésének szükségességét meg lehetőségen idealisztikus, néhol

homályos, sokhelyütt eufemisztikus.

Abból a körülményből, amelyre a levél fogalmazói utalnak, ti. hogy a súlyos büncselekményt elkövetők körében az öngyilkos magatartás-módok igen gyakoriak, valamint ezért az élet elvesztésének lehetősége a bünelkövetők egy része számára nem feltétlenül fenyegetettséggént, hanem önpusztító törekvéseik beteljesedéseként jelenhet meg, stb. valamint az, hogy mindez magyarázatul szolgálna arra is, hogy a legsúlyosabb bűnözők körében miért nincs elrettentő hatása a halálbüntetésnek, elégtelen és nem bizonyított érvelés a halálbüntetés eltörléséhez. Fentiek ugyanis azt a képzetet keltik, mintha a halálbüntetés az önbüntetés egy válfaja lenne, implicit módon magát öngyilkosságot is önbüntetésként minősítve. Továbbá: Az országban elterjedt halálbüntetés-gyakorlat és öngyilkosság jelensége közötti „igen kedvezőtlen” összefüggések megléte „nem zárható ki” — a levél megfogalmazói szerint. Vajon mire alapozott ez a feltevés?

„A halálbüntetés alkalmazásának ideológiája (...) egyes embereknek a társadalomba való végleges visszavezethetlenségére hivatkozik, reménytelennek minősített helyzetben a halált tartja szükségesnek” — így a levél. Tehát nincs reménytelen helyzet, legfeljebb csak annak minősítet, és ami nem több mint a halálbüntetés

alkalmazását támogató ideológia.

Azt gondolom, hogy a bűnözés kapcsán alkotott, fentiekhez hasonló (köz)felfogás társadalmi konzekvenciáit tekintve legalább oly mértékben káros, mint maga a halálbüntetés megléte.

Az a közkeletű már-már vallásos dogma, miszerint minden ember egyenlőnek születik, vonja maga után azt a feltevést is, miszerint a bűnözők valamennyi vétke, hiányossága nevelők hiányaira és vétkeire vezethető vissza és csak arra. Ez pedig azt jelenti, hogy az ember — ezek szerint — korlátlan mértékben befolyásolható, változtatható, korrigálható, mert hogy minden emberi viselkedés tanult, kondicionált; csupán tréning kérdése tehát, hogy az asszociálisok ezentúl szociabilissá váljanak, mindössze megfelelő módon kondicionálni kell őket. Ez az abszolút tolerancia vezet aztán a joggyakorlat bizarrériáihoz, az emberi értelemben és tanulásba (újratanulásba) vetett hit pedig asszociálisok társadalmi felmentéséhez; a bűnözőkben pedig a felelősség áthárításához, melyben a társadalom áldozatának tekinthetik magukat. Ráadásul a társadalom, az asszociálisok nevelési, pszichológiai körökainak belátása folytán együttérzésre is kényszerül velük szemben. „A kivégzések nemcsak rendszeresek, de sürsüségükre jellemző, hogy évente több ember is áldozatul esik!” (Sic!)

Ez az eufemizmus remeke a levél mondatai között, egyrészt a „több ember”, másrészt az „áldozatul esik” kitételek miatt. Végül is mihez képest több az az ember, s leginkább kihez-mihez képest áldozat? (Tévedések elkerülése végett köztörvényes, kriminális, súlyosan patológiás személyekről van szó!)

Ne legyen halálbüntetés, rendben van, mert az barbár, civilizálatlan és egy demokratikus közszellemet áhító társadalomhoz valóban méltatlan. Életet a kriminálisoknak — alanyi jogon — csak nem harmadolt életfogytiglanokkal! És aztán, tovább? Talán létre kellene hozni azokat a körülményeket, amelyek a halálbüntetés eltörlésével egyidejűleg, azzal egyenértelműen kirekesztés de facto érvényesülését garantálják a többség védelmében? Vagy, ha ez még mindig barbár és méltatlan, talán tervezni kellene olyan reszocializációs tréningeket, gyógyító hálózatokat — valóban működőket —, amelyek azután biztosítanák a kriminálisok, pszichopáták leendő humanitását, ill. aktív ellenséges magatartásuk garantált megszüntetését a később potenciális, ám annál valóságosabb áldozataik védelmében?

Végül is mit jelent a továbbiakban, miután nem lesz (végre) halálbüntetés „büntetési gyakorlatunk haladéktalan civilizálása”? Avagy csupán ennyi?

Budapest, 1989. VII. 04.

Takács Annamária
szociológus

EGY MINUTÁT SEM!

(magánfüstölgéseimből)

„elméteket felkészítve, legyetek józanok...” (1 Pt 1,13)

„Meddig élhet egy nép, egy nemzet félelemben? — teszi fel a kérdést a Dátum június 28-i számában W. D. — Egy minutát sem! — csattan fel tudatomban az egészséges emberi lélek természetes hangzata. (Sic! a mától, a tegnaptól s még inkább a holnaptól...” — folytatja a szerző, majd józan racionalitással számba veszi, mi minden az, amitől félni lehet, kell(!), tanácsos. Követhető logikával viszi végig, s fejezi be írását. Bánt, hogy az általam eddig karakteres (értsd: kemény!) írásából ismert szerző a végsőóra „nyafogásra veszi a formát”, ellágyul. (Sic! „...hogy mikor jön el...”, „nem tudom...”, „már nagyon várjuk.”) Ha érdes mondataimmal netán(?) megbántanám W. D.-t — ami teljességgel ellenkező akaratommal! —, úgy itt, és ezenmód megkövetem Öt! Neki csak köszönettel tartozom. Köszönettel, hogy sorai további gondolkodásra sarkalltak ezügyben. Talán egyetlen-érhetünk abban: A tények pusztán tudomásulvétele bűn. Mint ahogy bűn az üres morálizálás is! (legalábbis jómagam annak tekintem!) Namármost! Vegyük az írásmű címét. „Nem akarunk félelemben élni!” Egyetértünk! De vajon a pusztán kinyilatkoztatás — még ha olvasó szándékú is — megtörik, továbbra a varázs? Oda-vész a félelem mágius ereje? Mondjuk ki együtt: nem! „A félelem mágiája ugyanis magából a félelemből származik. Amint feltámad bennünk, legelőször a kontroll-szerveinket bántja meg, s átveszi az ural-

mat egész szervezetünk felett. Lételeme a homály, ismeretlenség, kód, bizonytalanság.” (Sz. M.) Ime: a teljes arzenál. De egyben a teljes céltábla is! Hiszem, a didaktikusság ez esetben mellőzhető! Együtt vallhatnám Mészöly Miklóssal, hogy „...a legtöbb amire vállalkozhatunk, világosan megírni a homályt.” Am nem teszem, hisz csak részeredményekre jutnék, mint ahogy hasonló végre vezetne a félelem bármely más ismérvének kiragadása is. Az ún. „szalámi módszer” (L: dicstelen közelmúltunk!) magyában holt dolog.

A csudapofaság nem számomra kreált szerp. Az okoskodás — a látszat ellenére — még kevésbé. A konklúzió a dolgok algoritmusában rejlik. Egészenben, dologi-embri totalitásban kell szembeszegülnünk vele. Készséggel elismerem, hogy a jelen „pszichikai vámpírajai” között ez sok esetben vesszőfutásnak tűnik, de túléltető! Écáinkkal, potens szellemiségünkkel nem könyvelmüsködhettünk, mint ahogy anyagi javainkkal sem. Dolgunk célirányos! Erre van megbízásunk és felhatalmazásunk a JELEN-től, amit a holnap jogosan számon is kér majd.

Nagy László-i szellemben végezve be e sorokat: mivel-nünk kell a csodát, mert ha ölünkbe hull, kevés, sőt valami(!) lehet majd pusztán magyarázata.

Bayer Béla

Lentiék fent a triatlon egén

Csak úgy „vasembernek” lenni?...

Mint a legtöbb hóbort, divathullám, a triatlon, magyarabban hármaspróba (egymás után kell teljesíteni az úszás, kerékpározás és a futás távjait) is csaknem egy évtized késéssel jelent meg hazánkban. Egész pontosan 1984 nyarán, Szombathelyen rendezték meg az első magyar triatlonversenyt a „Vasi Vasembert”. Aminek sikere után megszerte megszármazottak a hármaspróbák, talán nincs is olyan megye, amelyben eme újdonsült sportág valamelyen sajátos változatából ne rendeznének versenyt. Létezik már a Magyar Triatlon Szövetség is, van már éves versenynaptár (benne a kiemelt, illetve a kevésbé rangos viadatok), és természetesen ebben a sportágban is számontartanak ászokat, menőket. Köztük a sportág imádatával beoltott fiú és lánytestvéreket. Mint például Emhőket (Réka és Balázs) vagy Lentiéket (Anita és Zsolt).

A kaposvári származású Lenti-testvérpáros a néhány nappal ezelőtt Kecskeméten megrendezett országos rövid távú bajnokságon is remekül szerepelt: a nőknél a favoritnak számító Anita magabiztosan győzött, míg a bátyus a felnőtt kategóriában a második lett, ami még bravúrosabbnak számít, mert Zsolt az ilyen kis távokon (1500 m úszás, 40 km kerékpár, 10 km futás) nem számít menőnek. Am a kecske-

méti verseny éppen azt bizonyította, hogy itt is kell vele számolni.

Minél gyorsabban

A 24 éves húgi Kecskeméten is, az esélyeshez méltó nyugalommal készült. Gondosan be-melegített, majd következett a lazító gyúrás, a szerelésre fölkerült a DÁTUM felirat, eközben választogatott az érdeklődők kérdéseire. Majd mint egy esélytelen, elvegyült az együtt rajtolók tömegében. Az úszás után még ott volt a nyakán a mezőny. A kerékpározásban — amiben saját bevallása szerint a februártól ápriliséig végzett kemény amerikai alapozás hatására több mint két percet javult —, már csak Baranyai tudott vele együtt hajítani, de a futás véghajrájában már ő is lemaradt.

— Avignonig — itt rendezik a világbajnokságot — még szeretnék lefaragni az időből, — mondta. — A vb. mezőnye jóval erősebb lesz, mint az idej vagy a tavalyi EB-é. Tavaly Velenében nyolcadik lettem, az idén nem voltam formában a kontinensviadalon.

Most szeretnék javítani: úgy érzem van esélyem arra, hogy a legjobb tíz európai között végezzek.

— A triatlon már egy életre szóló szerelemként van jelen életemben. Meddig tudod, meddig akarod csinálni?

— Mindössze csak három éve csinálom a triatlon. Ekkor indultam először, — a bátyám rábeszélése után — Orfűn. Él-sportszinten még legalább négy-öt évig akarom csinálni, többit pedig majd meglátjuk.

Minél többet

Zsolt, a bátya nincs ennyire a spiccen. Amikor azt kértem tőle, hogy helyezze el magát a honi triatlonrangsorban, a válasza: az első nyolcban mindenképpen ott vagyok. Ez egy nagyon jó pozíció, de a képzeletbeli tortának nem a krémje. Ezért a szűkös anyagi lehetőségei miatt szűkös magyar triatlon válogatottba sem fér be. Ettől függetlenül ma is hetente le-úszik meghökkenő távokat. Csakúgy hobbiból lekereszik szülővárosából, Kaposvárról munkahelyére és ideiglenes lakhelyére, Bajára, ahol a Vízügyi Szakközépiskolában szakoktató. Nagybőbnál nagyobb távokat próbál meghódítani.

Amikor a triatlon beléje oltó kaposvári úszóedzővel, Csutorás Józseffel tudomást szerezte arról, hogy Amerikában és más kontinenseken már léteznek olyan triatlonisták, „vasemberek”, akik képesek egyfolytában 200 méter hóján 4 km-t úszni, 180 km-t kerékpározni, majd befejezésüként a teljes maratoni távot, 42,5 km-t futni, addig gyakoroltak, amíg szép szolidan, külön-

sebb csinadratta nélkül Somogyországban, ők is teljesíteni tudták ezeket az átlagember számára hihetetlenül nagy távokat.

— Hányan tudják ma Magyarországon az óriástriatlon teljesíteni?

— Nincsenek ilyen nagy távú versenyek, így csak becsülni tudok: maximum öt-hatan lehetünk.

Az ősszel a Balaton körül rendeznek egy óriástriatlon versenyt, amely választ ad arra, hogy kik az igazán vasemberek Magyarországon. De a 27 éves Zsolt nem az ezen való részvételre vágyik igazán. Mindenáron el akar jutni Amerikába. Na nem az egzotikus Hawaiisziget izgatja, nem elsősorban a látványosságok miatt szeretné „összealapozni” a repülőjegy árát. Alabama-n ezúttal olyan triatlon versenyt rendeznek, amelyen már nyolc kilométert kell úszni, 360 km-t kerekézni (!) és 80 km-t futni. A tengerentúlon ugyanis a sima óriás triatlon már nem kunszt. Az erre már titokban készülő Lenti Zsolt képesnek tartja magát arra, hogy 24—25 óra elteltével ő is ott legyen a beérkezők között. A sportkórházi vizsgálatok csak erősítették a hitét ebben. Hiába az első magyar vasemberként akar feliratkozni a triatlon évkönyvbe!

Bálint Gy.

Klampárt és Bátorfit jegyzik a pingpong-világbörzén

Hasonlóan az elmúlt esztendőkhöz, idén is nyáron tette közzé a Nemzetközi Asztalitenisz Szövetség éves ranglistáját.

A férfiaknál hosszú idő után első ízben európaiak viszik a vezető szerepet. Az első, a dortmundi vb-n aranyérmert nyert svéd Jan-Ove Waldner, míg a legjobb kínai, a trónjától megfosztott Csiang Csi-liang csak a negyedik helyet foglalja el. A magyarok közül — s ez nem meglepetés — az olimpiai negyedik és a világbajnokságon a legjobb nyolc között végzett 36 esztendő Klampár Tibor kapta a legjobb besorolást: a 14. helyet foglalja el a 192 játékost felvonuló mezőnyben. Klampár örvendetes jó szereplése, értékes helyezése egyben

minősíti is a magyar férfi utánpótlást, mert a mögötte következő legjobb hazai versenyző, Kriston Zsolt is csak a 45. helyezett.

A nőknél a meglepetés-világbajnok kínai Csiang Hung áll az első helyen a 137 játékost felsorakoztató ranglistán. S el-lentében a férfiakkal, a nőknél tovább tart az ázsiai fölény, az első 10 közé csak három európainak sikerült feliratkozni, köztük

Bátorfi Csillának, aki a 9., s ez megfelelően fémjelzi a háromszoros Európa-bajnok tehetségét, képességét.

Az első 20 között található még a tavaly párosban EB aranyat szerzett Urbán Edit, s felkerült még a listára további négy magyar játékos.

Rablóból lesz a legjobb pandúr

Moses, mint lefülelő

— Az amerikai atlétikai szövetség (TAC) szóvivője bejelentette, hogy október 1-re halasztják az úgynevezett random — vagyis véletlenszerű, vértalan — doppingellenőrzések kezdetét.

A halasztást most azzal indokolják, hogy a rendelkezésre álló időtartam nem volt elegendő a megfelelő előkészületek megtételéhez.

Edwin Moses, a 400 méteres gátfutás koronázatlan királya, a TAC speciális ellenőrző bizottságának elnöke szerint:

— A halasztás időt ad arra, hogy teljesebben és gondosabban előkészítsük a vizsgálatokat — mondta.

A tervek szerint több mint 100 mintagyűjtő központot állítanak fel az Egyesült Államok területén. Ezekben a versenyszámonkénti 15—15 legjobb amerikai atlétától vesznek vizsgálati mintát. Az egész év során folyamatosan végzendő ellenőrzések bevezetése igen komoly lépésnek számítana a doppinghasználat elleni harcban, hiszen ilyen nagy létszámú versenyzőt még soha nem teszteltek amerikai földön.

A halasztás további okaként azt jelölte meg Moses, hogy jelenleg nagyon sokan az európai meghívásos versenyeken állnak rajthoz, így szinte megoldhatatlan nehézségekbe ütközne a mintavétel.

1989. július 6.

DÁTUM

5

Milan Kundera:

BÚCSÚKERINGŐ

És most mindenki előtt valóban két pohár állt, egy tiszta, és a másik, amelyen ottmaradt a kiivott bor nyoma. Az asztalhoz odalépett a vendéglős, két üveget tartva a kezében, az egyiket két térd közé fogta, és egy erős mozdulattal kirántotta a dugót belőle. Aztán Bartleff poharába töltött egy kevés bort. Bartleff a szájához emelte, megkóstolta és a vendéglőshöz fordult.

— Kitűnő. Huszonharmas évjárat?

— Huszonkettes — felelte a vendéglős.

— Töltsön — mondta Bartleff, a vendéglős pedig körbejárta az asztalt és minden üres poharat teletöltött.

Bartleff poharát óvatosan a két ujjá közé fogta:

— Barátaim, kóstolják meg ezt a bort. Érezni fogják benne a múlt édes ízét. Úgy ízelel, mintha hosszú velőscsontból egy rég elfelejtett nyarat szívnanak ki. E koccintás segítségével szeretném összekötni az elmúltat a jelennel, a huszonkettes év napsugarát e pillanat napsugarával. E napsugár Ruzena, ez a szerény és egyszerű lány, aki voltaképpen királynő, bár maga sem tud róla. Úgy sugárzik ennek a vidéki porfészeknek a háttere előtt, mint az igazgyöngy a koldus gúnyáján. Olyan, mint a nappali, kifakult égbolton feledett hold. Olyan, mint a havon röpködő pillangó.

Az operatőr erőlködve nevetni próbált.

— Nem túloz, főnök?

— Nem túlozok — mondta Bartleff, és az operatőrhöz fordult.

— Ez csak magának tűnik túlzásnak, mert folyamatosan a lét valódi szintje és mértéke alatt él, maga keserűlapu, maga emberformájú ecetesbordó! Tele van savval, mely úgy bugyborékol magában, mint az alkímisták bűvös kotyvaléka! Legfőbb vágya, hogy maga körül is, mindenütt ugyanazt a rútságot lássa, amit önmagában hord. Mert csak így érezhet pár pillanatra némi összhangot önmaga és a világ között. Mert a világ, mely szép, a maga számára szörnyű, kínozza és állandóan kizárja magát! Mily elviselhetetlen lehet, ha valakinek koszos a körme, de közben ilyen gyönyörű nő mellette! Ezért előbb be kell szennyezni a nőt ahhoz, hogy bármi öröme teljék benne! Ugye, így van, uram? Örülök, hogy az asztal alá rejti a kezét, mert ráhibáztam az igazságra, amikor a körme-ről beszéltem.

— Szarok a flancra, és nem is vagyok olyan bohóc, mint maga, a ropogósra keményített fehér gallérjával, meg a csokornyakkendőjével — szakította félbe az operatőr.

— A maga piszkos körme meg lyuka pulóverre nem új a nap alatt. Valamikor régen egy cinikus filozófus kérkedve sétált Athénban a molyrágta köpenyében, hogy mindenki megcsodálja, mennyire nem számítanak neki a konvenciók. Mikor találkozott

Szókratészsel, az azt mondta neki: Köpenyed lyukán át a hiúságot látom. A maga piszkossága is öntelt uram, és önteltsége piszkos.

Ruzena nem tudott elocsúdni a kábult meglepetéstől. A férfi, akit csak futólag ismert, páciensként, úgy jött a segítségére, mint valami gálans lovag. Elbűvölte őt viselkedésének gálans könnyedsége, és az az energikus ügyesség, mellyel elsöpörte az operatőr durváskodását.

— Látom, elakadt a szava — mondta Bartleff az operatőrnek rövid hallgatás után. — De higgye el, hogy egyáltalán nem akartam megbántani. A barátság híve vagyok, nem az összeütközéseké, és ha elragadt a szókimondás lendülete, szívesen bocsánatot kérek. Nem akarok semmi többet, csak azt, hogy kóstolja meg ezt a bort, és igyanak velem Ruzena egészségére, akinek a kedvéért csatlakoztam önökhöz.

Bartleff megint megemelte a poharát, de senki sem csatlakozott hozzá.

— Vendéglős úr — mondta Bartleff —, ugye iszik velünk?

— Ebből a borból mindig örömmel — mondta a vendéglős, felemelt a szomszéd asztalról egy üres poharat, és teletöltötte borral. — Bartleff úr tudja, mi a jó bor. Messziről megérezte a pincemet, aztán olyan kegyesen idetalált, mint a fecske a tulajdon fészékére.

Bartleff a hízog megjegyzésre boldog nevetéssel felelt.

— Iszik velünk Ruzena egészségére? — kérdezte.

— Ruzenka egészségére? — kérdezte a vendéglős.

— Igen, Ruzenka egészségére — mutatott Bartleff tekintetével asztalszomszédjára. — Magának is annyira tetszik, mint nekem?

A maga társaságában csak gyönyörű nőket lehet látni, Bartleff úr. Behűnyt szemmel is biztos lennék benne, hogy a fiatal hölgy gyönyörű, ha egyszer maga mellett ül.

Bartleff megint boldogan felnevetett, a vendéglős is velük nevetett, és furcsa módon Kamila is csatlakozott hozzájuk, akit Bartleff megjelenése már az első pillanattól szórakoztatott. Ez a nevetés vártalan volt, és mégis furcsa módon és megmagyarázhatatlanul ragályos. Kamilához — gálans szolidaritásból — a rendező is csatlakozott, a rendezőhöz az asszisztens, és végül Ruzenka tartózkodása is megtört és boldogan vetette bele magát ebbe a sokszólamú nevetésbe. Ez volt aznap az első gondtalan, felszabadult pillanata. Valamennyiük közül a lehangosabban nevetett, és nem tudott vele betelni.

És Bartleff megemelte a poharát:

— Ruzenkára!

A vendéglős is felemelte a poharát, és Kamila is, és a rendező meg az asszisztens is, és mind Bartleff után mondták: — Ruzenkára!

Még az operatőr is felemelte a poharát, és némán ivott egy kortyot.

A rendező hörpintett egyet, majd azt mondta:

— Ez bizony valóban kitűnő bor!

— Én mondtam magának — vigyorgott a vendéglős.

A kisfiú eközben egy nagy tál sajtot tett az asztal közepére, és Bartleff azt mondta:

— Vegyenek, mind nagyszerű!

— Micsoda mesés választék! — kiáltott fel a rendező meglepetten —, úgy érzem magam, mintha Franciaországban lennék!

Eddigre a feszültség végleg fölengedett. Valamennyien fecsegni és tréfálkozni kezdtek, válogattak a sajtok között, találgatták, hogy a csudába tudott a vendéglős ennyiféle sajtot szerezni (ebben az országban, ahol néhány alapvető sajtófajtát lehet kapni), és egyre-másra újratöltötték a borospoharakat.

És amikor valamennyien a legjobban érezték magukat, Bartleff felállt, és meghajolt:

— Nagyon örültem a társaságuknak és köszönöm maguknak. Barátom, Skréta doktor ma hangversenyt ad, és Ruzenkával szeretnék meghallgatni.

19.

Ruzena és Bartleff eltűnt a leszálló alkony könnyű ködében, az eredeti ledünet pedig, mely az asztaltársaságot a tiltott örömk mesés szigete felé sodorta, lassanként tovatűnt, és semmi remény nem volt rá, hogy visszatérjen. Mindenkin erőt vett a csüggedtség.

Kamila úgy érezte magát, mintha egy olyan álomból verték volna fel, amelyet még mindenáron tovább szeretne álmodni. Átvillant az agyán, hogy voltaképp el se kellene mennie a koncertre. Eljárt az agyán a gondolat: micsoda fantasztikus meglepetés lenne, ha most hirtelen rádöbbenne, hogy nem is a férje után jött ide, hanem egy jó kis kaland kedvéért. És milyen nagyszerű lenne ezzel a három filmmel maradni és reggel megint titkon hazautazni. Valami kitartóan azt sutogta neki, hogy tegyen így: hogy ez lenne a tett: a felszabadulás, a gyógyulás, az átok alóli ébredés.

De már túlságosan józan volt. Minden varázslat elmúlt. Már egyedül volt önmagával, múltjával, a régi, kínzó gondolatokkal súlyos fejével. Szívesen megtoldotta volna ezt a gyönyörű álmot még néhány órával, de tudta, hogy már sápadt az álom és halványul, mint az alkonyat pislákoló fénye.

— Lassan nekem is mennem kell — mondta.

Próbálták marasztalni, de tudták, hogy már nincs elég erejük, sem önbizalmuk ahhoz, hogy itt tartsák.

— Bassza meg — mondta az operatőr —, ki volt ez a pasas voltaképpen?

Meg akarták kérdezni a vendéglőst, de attól a pillanattól, hogy Bartleff távozott, többé ügyet se vetett rájuk. A sötétségből részeg vendégek hangoskodása hallatszott, ők pedig itt ültek a kertben elárvultan a félig kiivott borok és félig megevert sajtok között.

— Akárki is volt, elrontotta az esténket. A hölgyek egyikét elvitte ő, és most a másik is itt akar hagyni bennünket. Gyertek, kísérik el a legálább Kamilát.

— Nem — mondta Kamila —, maradjatok csak. Egyedül akarok odamenni.

folytatjuk

Köszöntjük
CSABA nevű
kedves olvasóinkat

A Csaba régi magyar mondai, de elég gyakori Arpád-kori név is. Valószínűleg török eredetű, jelentése: pásztor (nomád), esetleg ajándék.

Védőszentje Sab(b)as, Keleten nagy tiszteletben áll, jelentős történelmi szerepű szerzetes, egy Jeruzsálem környékén levő bazilita kolostor apátja, 532-ben halt meg.

A Nap két: 3.54 óraker
nyugszik: 19.44 óraker

A Hold két: 7.16 óraker
nyugszik: 21.40 óraker

Csütörtök—péntek

Síófok:
Május 1: Robotzaru (17.30, 19.30)
Kertmozi: Moonwalker (23)
Balatonboglár:
Dirty Dancing (20)
Omen (22)

Balatonlelle:
Fedett kertmozi: Bűnvadások (21)
A rémület éjszakája (23)

Balatonföldvár:
Fedett kertmozi: Kemény fickók (20.30)
A rémület éjszakája (22.30)

Balatonfenyves:
Fedett kertmozi: Robotzaru (21)

Balatonmária
Szuperherkusok (19.30, 21.30)

Balatonszárszói:
Fedett kertmozi: Másnap reggel (21)
Vörös zsaru (23)

Balatonszemes:
Fedett kertmozi: Bűnvadások (21)
Vérbeli hajsz (23)

Fonyód:
Kertmozi: Krokodil Dundee (21)
Szömeyskék (23)

Zamárdi:
Fedett kertmozi: No mercy (21)
A légy (23)

— Kapuvári emléknapot rendeznek Somogyváron, szombaton délelőtt koszorúzási ünnepséggel veszi kezdetét a rendezvény, majd az apátsági romoknál 10 órától, Dr. Szendi József veszprémi püspök celebrálja a püspöki szentmisét.

Segély Örményországnak

Balaton Leninakánban

Az örményországi földrendés károsultjainak nyújtott magyar adományokból 360 fős középiskolát építenek magyar munkások a súlyos károkat szenvedett Leninakánban. A TASZSZ szovjet hírgyűjtőnk beszámolója szerint a „Balaton” nevű iskola első szárnyát három hónap alatt készítették el és rendezik be. A magyar Vöröskereszt által összegyűjtött adományokból később még egy szárnyat kibővítik az épületet.

A szovjet hírgyűjtőnk felidézi azt, hogy a pusztító földrendést követően a magyarok is azonnal Örményország segítségére siettek. Közülük is kiemelkedtek az Örményországgal testvérbarátság kapcsolatokat tartó Győr-Sopron megye lakói. A TASZSZ arról is beszámol, hogy jelenleg rendszeresen érkeznek Magyarországra örmény gyerekek titulásra.

Kölcsönzés a könyvesboltból

Hi, de jó a video!

A Művelt Nép Könyvtér-terjesztő Vállalat néhány vidéki könyvesboltjában ezentúl műsoros videokazettát is lehet kölcsönözni. Győrött, Pécsen, Szegeden, Ajkán, Dombóváron, Gyöngyösön, Hatvanban, Hévízen, Kaposváron, Karcagyon, Kőszegen, Mosonmagyaróváron, Ozdon, Pakson, Székesfehérváron és Szombathelyen — az Intervideo Nemzetközi Film- és Videógyártó, -

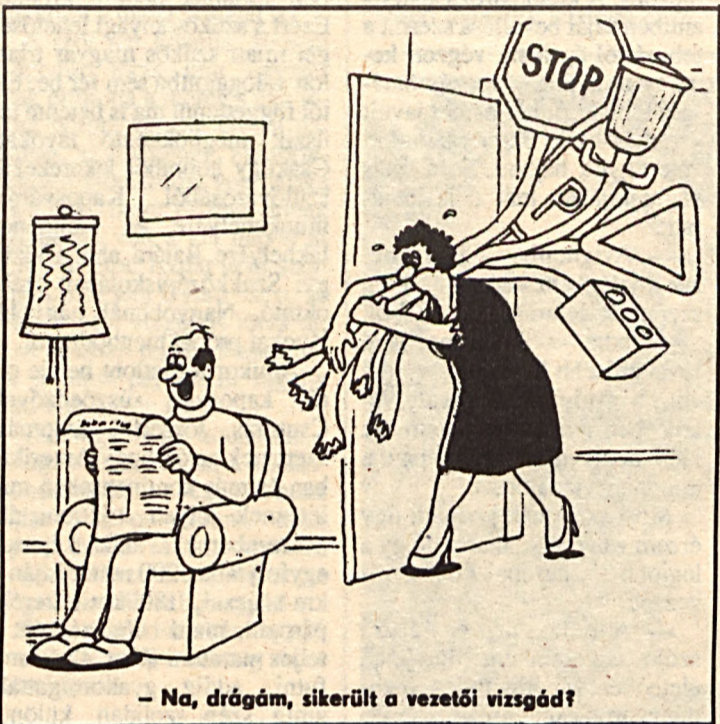
Forgalmazó KFT-vel kötött megállapodás alapján — egyelőre 50—100-féle film közül válogathatnak az üzletekbe bértek.

Az irodalom és a zene klasszikusai mellett a filmművészet kiemelkedő hazai és nemzetközi alkotásai éppúgy megtalálhatók a kínálatban, mint a videoklippek és az izgalmas filmek. A gyerekekről sem feledkeztek meg: közismert mese- és rajzfilmek is kölcsönözhetőek.

Pécsi nyári színház

1989. július 7., 8., 9., 13., 14., 15-én este 9 óraker az Anna Udvarban (Anna u. 17.):

Szakonyi Károly:
MENNYEI KÁVÉHAZ című
groteszk játékot adják elő

— Na, drágám, sikerült a vezetői vizsgád?

DIÁKHOTELOK

BUDAPEST
Bánki Donát GMF Kollégiuma
V., Rudas L. u. 8.
1989. VI. 26—VIII. 20.

Komját Aladár Kollégium
XI., Rimaszombat u. 2-4.
1989. VII. 1—VIII. 20.

SOPRON
Jereván 2. sz. Általános Iskola
Vörös Hadsereg útja 26.
1989. VI. 17—VIII. 20.

GYŐR
Kereskedelmi és Vendéglátóipari Szak-
középiskola Kollégiuma
Lenin u. 51.
1989. VII. 15—VIII. 14.

PÉCS
Vasas, Legény u. 2.
Janus Pannonius Tudományegyetem
Kollégiuma
1989. VI. 1—VII. 31.

SÁTORALJAÚJHELY
Zója Leánykollégium
Kossuth L. u. 31.

1989. VII. 1—VIII. 10.

MISKOLC
Hámán Kató Kollégium
Palóczy u. 1.
1989. VII. 1—VIII. 21.

GYULA
Erkel Ferenc Gimnázium Kollégiuma
Béke sugárút 14.
1989. VII. 17—VIII. 6.

SZARVAS
Vajda Péter Gimnázium Kollégiuma
Vajda Péter u. 23.
1989. VII. 3—VIII. 10.

SZEGED
Majakovszkij Kollégium
Korányi fasor 2.
1989. VII. 1—VIII. 10.
SÁROSPATAK
Comenius Tanítóképző Főiskola Kollé-
giuma
József Attila u.
1989. VII. 10—VIII. 20.

Felvilágosítás:
Budapest, Pf.: 72. 138Telefon: 203—
056, 203-064

Jó tudni

Ringjon tejben, rozsmaringban

Néhány tanácsot adunk a házi-
lag elkészíthető frissítő, szépítő
fürdőhöz. Most folytatjuk, to-
vábbi ötleteket adunk közre há-
zilag elkészíthető fürdőhöz.

Rozsmaringfürdő: Élénkít, fris-
sít a rozsmaring leszűrt forráza-
tával készült illatos fürdő. 10
dkg szárított rozsmaring 6—7
fürdőhöz elegendő.

Tejfürdő: Fehérje és zsírta-
lma miatt elsősorban száraz-
bőrűeknek hasznos. Maradék
tej mindig akad, amit a fürdő-
vízbe önthetünk.

Mézfürdő: Egészen különle-
ges hatású fürdő, melyet főként
érzékeny, száraz bőrűeknek
ajánlatos kipróbálni. Egy fél
csésze mézet oldjunk fel forró
vízben, és ezt az oldatot öntsük
a fürdővízhez.

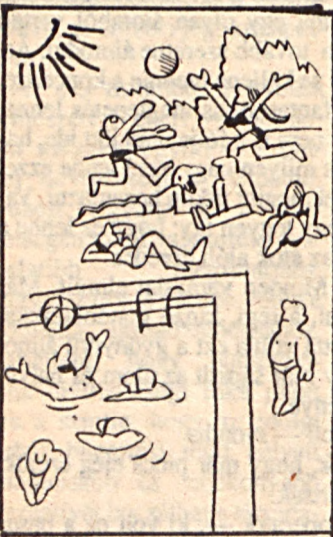
A helyes napozásról

hatását. Őket félműnyekben na-
pozassuk, a fák levelein átha-
toló sugarak barnítanak, de
nem égetnek. Bőrüket mindig
kenjük be Fabulon baba napozó-
krémmel. Fejükre kiskendőt
vagy sapkát tegyünk.

Nemcsak az érzékeny bő-
rűek, hanem mindenki hasznát
veheti a különböző krémeknek,
napolajoknak, amelyek az
egyenletes barnulást segítik
elő.

A napozást követnie kell a
test szappanos vízzel való le-
mosásának. Ezzel a bőr pórusai
megszabadulnak a rájuk tapadó
szennytől, napolajtól, a faggyú
és verejtékmirigyek váladéká-
tól. Célszerű a fürdés után a
bőrt megfelelő krémmel beken-
ni.

A nyáron gyakrabban e-
lőforduló lábizzadás feltűnő-
tő hatású hintőpor használatá-
val csökkenthető: így a gyakori
börgombásodást, fertőzést is
megelőzhetjük.

A gyermekek napoztatása
még fokozottabb óvatosságot
igényel. A szülők a gyerekeket
még játszani se engedjék
hosszú ideig a napon! A gyer-
mekek szervezetének átállása
ugyanis fokozatos hozzászok-
tatást tesz szükségessé.

Kisbabák napoztatásánál ke-
rülni kell a közvetlen napfény

Kossuth rádió

8.20: A Szabó család. 8.50: Külpoli-
tikai figyelő. 9.00—11.00: Napközben.
11.00: Peres, poros iratok. 11.10: „Mu-
zshikának szép a hangja” — Egy somo-
gyi paraszzenekar. A görgetegi ma-
gyarbanda. 11.33: Hét szék évtized.
12.45: Válaszolunk hallgatóinknak.
13.00: Klasszikusok délidőben. 14.10:
A francia forradalom magyar szemmel.
14.35: Hangoló. 15.10: Szóroló szóra.
16.00: Tizenhat óra. 16.10: Kalandos
vakáció. Aszlányi Károly ifjúsági regé-
nye rádióra alkalmazva. 16.50: Sterne-
feld: János bácsi (Mertens zongorós
együttessel). 17.00: Mi van a kosárban?
17.25: Ipargazdák. 17.30: Beszélges-
sünk zenéről. 17.50: Filmzene. 19.15:
Lottósorsolás! 19.23: PAF-műsor.
20.00: Vörös Sári nótákat énekel.
20.15: Korkóstoló. 20.45: A Rádió Dal-
színháza. Piaci dákák Offenbach ope-
retjének rádióváltozata. 21.45: „Haj-
szálgökök” Honismereti album
1870-ből. 22.00: Hírvilág. 22.30: Ba-
rangolás régi hanglélek között. Etlő-
dők — Jakob Gimpel zongorázik.
22.52: Az állam én vagyok? A parla-
ment elnapolta — Szél Júlia sorozata.
23.02: A dzsessz világa.

Petőfi rádió

8.05: Kölyökrádió. 8.41: Ketten a
ládában. L. Askenazy elbeszéléséből ír-
ta: Levendél Júlia. 9.05: Operettkedve-
lőknek. 10.00—11.00: Rivaldafény-
ben. 11.05: Világújság. 11.10: Térkép
és útravaló. 11.30: Balatonrádió. 12.10:
A népművészet ifjú mesterei. 13.05:
Alice Csodaszárazságban. Lewis Carroll
gyermekregénye rádióra alkalmazva.
14.00: Gólok, méterek, történetek...
14.30: Könnyen felejtethető. 15.10:
Nostalgiahullám. 15.45: Törvény-
könyv. 16.00: Cimbalomművészek pó-
diuma. 16.15: Heavy metal magazin.
17.05—21.00: Nyáriidő. benne: 17.30:
Gordiusz. 18.30: Pop-regisztr. 19.05:
Jut eszembe... 19.30: A Poparitizny
dalaiból. 20.20—20.50: Egy hajóban
— Verebes István műsora. 21.05: Hűsz
év múlva. 21.25: Újdonságainkból.

Külföldi slágerek. 22.04: A Magyar Rá-
dió Karinthy Színpada. Nincs takargat-
nivalónk! 23.15—0.14: Tom Waits
nagylemezei.

Bartók rádió

9.08: Berlioz: Fantasztikus szimfó-
nia. 10.00: Operakettősök. 10.40: Kó-
rusok, hangszerzölők. 11.10: Magya-
rán szólva. 11.25: Rapszódia József At-
tiláról. Vas István verse. 11.30: Két
szvit. 12.11: Vivaldi: Órjángó Loránd.
Háromfelvonásos opera. III. felvonás.
13.05: Pophullám. 14.00: Joaquin
Achuacarro zongorahangversenye a Ze-
neakadémia nagytermében. 15.33: Víg-
operákból. 16.10: A Magyar Állami
Hangverszenyek hangversenye a Ze-
neakadémia nagytermében. 17.34: A
Budapest Kamaragyűjtés felvételei-
ből. 18.30: A Magyar Rádió román
nyelvű nemzetiségi műsora. 19.05:
Operahangverseny a moszkvai Csaj-
kovszkij Konzervatórium hangver-
senytermében. 20.05: A Magyar Rádió
és Televízió szimfonikus Zenekarának
nyárihangversenye. kb. 21.05: Mad-
rigalok. 21.30: A kamarazene kedvelő-
inek. 22.35: Napjaink zenéje. Francois-
Bernard Mache műveiből.

TV1

9.00: Képzőművészet. 9.05: Tévétorna
nyugdíjasoknak. 9.10: Az emberi test.
Angol rövidfilmsorozat. 9.35: Kék
fény. 10.35: Mozgató. 10.45: Képzőmű-
vészet. 11.15: Hírek. 17.20: Pannon Krónika.
17.30: Hírek szerbhorvát nyelven.
17.35: Műsorajánlat. 17.40: Horgászki-
rándulások Zalában. Ismeretterjesztő
film. 18.15: 4 nap tévéműsora. 18.25: A
technika 7 csodája. NSZK ismeretter-
jesztő rövidfilmsorozat. 18.55: Műsor-
ajánlat. 19.00: Reklám. 19.05: Esti me-
se. 19.15: Lottósorsolás. 19.20: Esti
mese. 19.25: Közlemények. Műsor-
ajánlat. 19.30: Híradó. 20.00: Reklám.
20.05: „Egy szoknya — egy nadrág”.
Zeneszínház a divat körül. 20.50:
Reklám. 20.55: Hazai Tükör. 22.15:
Népzene zenekarra. 22.20: Híradó 3.

TV2

17.25: Képzőművészet. 17.35: TV2.
18.00: Telesport. 18.25: Gyerekeknek!

Rádió, televízió

18.51: Mozaik. 19.00: Lengyel utak.
Lengyel filmsorozat. 20.27: TV2.
21.00: Híradó 2. 21.20: TV2. 21.30:
Országok, emberek, életek. Egy hong-
kongi lány álma. Hong-kong film. kb.
22.40: Tv2. Napzárta.

Sky Channel

6.30: Üzleti hírek. 7.00: DJ Kat
Show. 9.30: Panel Pot Pourri. 11.00:
Sullivanék. Filmsorozat. 11.30: Sky-
krónika. 12.30: Gond-fórum. 13.00:
Egy másik világ. Amerikai filmsorozat.
13.55: Landscape Channel. 14.50: Vál-
tozó világ. Filmsorozat. 15.45: Szeret-
ni. Filmsorozat. 16.15: The Lucy Show.
16.45: Pindurkák. Rajzfilmsorozat.
17.00: Visszaszámlálás. 18.00: Euro-
sport. 1.30: Landscape Channel.

Super Channel

7.00: Hírek. 7.10: Időjárás. 7.15:
Üzleti hírek. 7.45: Hírek. 7.55: Időjá-
rás. 8.00: Egyveleg. 15.30: Tracking.
16.30: Forró drót. 18.30: Nino Firetto
zenés műsora. 19.30: Richard Dia-
mond. Bűnügyi sorozat. 20.00: A kin-
cses sziget. Amerikai film. 21.50: Vi-
lághíradó. 22.00: A karvaly jele. Ame-
rikai film. 0.00: Hírek, időjárás. Egyve-
leg.

TV5

16.05: Mentés az Eigeren. 17.00:
Jazz In. 17.30: Visszhang. 18.05: Hí-
rek, időjárás. 18.10: Pihenőidő. 18.30:
Álomváltók. 19.00: Számok és betűk.
19.30: Horgász-vadász magazin. 20.00:
Filmklub. Titkos átjáró. 21.30: Csillag
papirusz. 22.00: Tv-híradó. 22.30: Időjá-
rás. 22.35: Hiányjelek. 23.45: Pillantás
a kulisszák mögé. 0.45: Hiányjelek.
1.00: Műsorzárás.

SAT1

6.00: Jó reggel a SAT1-gyel! 9.00:
Hírek, időjárás. 9.05: Tévétorna. 9.30:
Műsorelőzetes. 9.35: Niklaas, a fland-
riai fiú. 10.00: Hírek, időjárás. 10.05:
Közközház. 10.50: Egészségvédő öle-
tek. 11.00: Hírek, időjárás. 11.05: Ca-

JÚLIUS 6. — CSÜTÖRTÖK

8.00 Tanulmányút Tolna megyé-
ben.

Útvonalak:
1. Szekszárd—Decs—Alsónána—Mó-
rágy—Grábóc—Bonyhád—Aparhant—
Lengyel
2. Szekszárd—Ráccgespuszta—Győr-
köny—Sárszentlőrinc—Gyöngy—Leng-
yel
3. Szekszárd—Paks—Dunaföldvár—
Simontornya—Lengyel
4. Szekszárd—Siófok—Szakály-
Tamási—Pári—Gyulaj—Lengyel

Ebéd:

1. Bonyhád
2. Gyöngyöny
3. Simontornya
4. Tamási

Wosinsky Mór—emlékoszlop ko-
szorúzása

Megemlékeztést tart:
DR. VADAS FERENC, a Wosinsky
Mór Megyei Múzeum igazgatója

19.00 Közös vacsora,
Lengyelben a Mezőgazdasági Szakkö-
zép- és Szakmunkásképző Intézet
ebédlőjében

APRÓHIRDETES

ELADÓ új, „UNIVERSÁL-3”
típusú műszerész eszterga. Szek-
szárd 13-352-es telefonon.

ELADÓ 40 kaptár méhcsalád
(Langstroth rakodó) a tulajdonos
betegsége miatt, 5-ös tételben is.
Kezdőt betanítok. Kovács Ferenc,
Alsónána, Kossuth u. 59.

RÁBA billencs eladó. Szek-
szárd, Wesselényi u. 3. I/3. Tele-
fon: 74/34-165.

SZEKESZÁRDON, Bethlen G.
u. 11. alatt, szoba-konyhas kis csa-
ládi ház eladó. Irány-
ár: 230 000,— Ft. Érdek-
lődni: Bocskai u. 58. alatt.

Rikkancsok kerestetnek!

*A Dátum szerkesztősége
felvételre keres rikkancsokat.*

*Kereseti lehetőség:
minden eladott 100 db Dátum után 180 forint.*

*Terjesztési terület
Tolna, Baranya, Somogy,
Fejér és Zala megye,
valamint Baja és Budapest városa.*

*Elsősorban diákok jelentkezését várjuk,
személyesen, vagy névvel,
címmel ellátott levélben.*

Megrendelés

Megrendelem
a DÁTUM c. napilapot

...példányban 1989.....-tól.

Vállalom, hogy az előfizetési díjat a
nálam jelentkező postai
kézbesítőnek kiegyenlítem.

Név: .....

Lakcím: .....

Kérjük, hogy a megrendelőlapot — bérmentesítés
nélkül — juttassa el a legközelebbi postahivatalba
vagy postaládába.

1989. július 6.

D Á T U M

7

KONZUM
ÁRUHÁZ

Pécs, Kossuth tér

ajánlatai:

Zsírsegevény sonkakonzerv (2270 g) 588,— Ft-ért, Sonkakonzerv (458 g) 156,— Ft-ért. Turista sonkakonzerv (907 g) 288,— Ft-ért, Bledine francia csokoládés bébiétel (300 g) 62,— Ft-ért, Bledine üdítőitalok narancs, eper és vegyesízben 23,90 Ft-ért. Kossily babakrém és fürdető 50,— Ft-os REKLÁMÁRON. — Levis vászon farmernadrág 1260,— Ft-ért, — Levis ing 1050,— Ft-ért, „ACID” feliratos gyermek pólók 159,— Ft-ért, férfiaknak kempingnadrág 50,— Ft-ért. — Gyermek melegítő 490,— Ft helyett 380,— Ft-ért, valamint 530,— Ft helyett 450,— Ft-ért. „Tosca” rádió erősítő 8530,— Ft helyett 4990,— Ft-ért. „Lami-Slem” HI-FI torony 27 000,— Ft helyett 15 900,— Ft-ért.

Lap- és Könyvkiadó Vállalat

**felvételre keres
marketing szakmai gyakorlattal rendelkező
fiatal diplomás munkatársat.**

Fizetés: megegyezés szerint.
Jelentkezési cím: Szekszárd, Bajcsy-Zs. u. 7.
Tel. 74/16—277.

SZÁVAI | KALENDÁRIUM
Géza | 1989. Júliustól—mindörökre

**A százesztendő
jövendőmondó
üzenete**

☉ Nem kerülheted el a fátumot,
Rendeld meg, földi, a Dátumot!

Béborult már...

(fotó: czakó)

Tovább tart a kánikula

Csütörtökön jobbra napos, száraz idő lesz, legfeljebb a délnyugati határszélen fordulhat elő egy-egy zápor, zivatar. Az északeleti, északi szél csak

néha élénkül meg. A legalacsonyabb éjszakai hőmérséklet 14 és 19 fok között, a legmagasabb nappali hőmérséklet csütörtökön 30 fok körül várható.

A kormány döntéseiben

A VOSZ is részt vesz

A kormány öt minisztere és a Vállalkozók Országos Szövetsége között megbeszélésre került sor 1989. július 4-én. Ennek során megállapodás született arról, hogy a kormány a továbbiakban bevonja a VOSZ-t minden olyan kormányzati munkába, amely a vállalkozókat érinti, igyekszik a véleményt munkájában figyelembe venni és a vállalkozók számára megfelelő, esetenként kompromisszumos megoldásokat találni. Amennyiben nem sikerül megállapodni bármely kérdésben, úgy a kormány a VOSZ külön véleményét kötelezően mellékelni fogja előterjesztéseikhez.

Megállapodás született abban is, hogy évente két alkalommal kerül miniszteri

szintű megbeszélésre is. Az ipari miniszter koordinálásával még szeptember vége előtt a VOSZ és a kormány közös felmérést készít a vállalkozások mai feltételrendszeréről, a kormány lehetséges lépéseiről annak érdekében, hogy tényleges vállalkozásbarát gazdasági és társadalmi környezet alakuljon ki.

Napirendre került ezen kívül tizenhat konkrét olyan napi szabályozási és vállalkozási gát, amelyre néhány héten belül megoldást kell találni annak érdekében, hogy működőképessé maradjanak a vállalkozások és bizonyítást kapjon a napi gyakorlat során is a vállalkozáscentrikus kormányzati munka.

(OS)

Rázós MIG-magyarítás

— Dmitrij Jazov hadsereg-tábornok, szovjet honvédelmi miniszter szerint feltételezhető, hogy a hajtómű meghibásodása okozta a Belgiumban kedden lezuhant MIG-23-as vadászgép katasztrófáját, de hangsúlyozta, hogy a baleset okát csak a vizsgálóbizottság jelentése alapján lehet majd megállapítani.

A LT délelőtti ülésén tartózkodó miniszter a TASZSZ tudósítójának elmondta, hogy a repülőgép kedden szállt fel egy lengyelországi repülőtérrel.

A pilóta rögtön a felszállás után, mintegy 130–150 méter magasságban katapultált és szerencsésen földet ért, a gép azonban nyugati irányban folytatta útját és a robotpilóta ve-

zérletével mintegy 900 kilométert tett meg belgiumi lezuhanásáig.

A miniszter szerint a történetre nehéz magyarítást találni. Jazov a pilóta szavait idézte, aki elmondta, hogy felszállás közben kikapcsolt a hajtómű teljesítményét fokozó berendezés, az úgynevezett utánégető, és csökkent a gép sebessége. A katapultálás után azonban, úgy látszik, elég tolerer keletkezett és a gép folytatta útját.

A miniszter bejelentette, hogy már elutazott Lengyelországba a vizsgálóbizottság és hamarosan bizottság indul Belgiumba is, ahol a MIG-23-as lezuhant.

Holnapi számunkból megtudhatják,

hogyan diktatúra nélkül kijuthatunk-e a válságból?

Egy rakás „hűtlen-lakás”

Lerántott Lóránt-fátyol

A Legfőbb Ügyészség befejezte a nyomozást a Pénzügyminisztérium Lóránt utcai lakásépítkezése során feltárt visszaélések miatt indított bűnügyekben: a Fővárosi Bíróságnál vádat emelt Boros János volt pénzügyminisztériumi főosztályvezető, Szauder István volt főosztályvezető-helyettes és Szántó Miklós volt főosztályvezető ellen. A Legfőbb Ügyészség Boros Jánost és Szauder Istvánt különösen nagy vagyoni hátrányt okozó hűtlen kezelés, míg Szántó Miklóst különösen nagy értékre elkövetett sikkasztás bűntettével vádolja.

A Pénzügyminisztérium kezelésében lévő Lóránt utcai telken 1982-től a minisztérium titkársága — amelynek a vádlottak vezető állású dolgozói voltak — lakásépítkezést szervezett. Az építkezés során Boros János és Szauder István — vagyonkezelői kötelességük megszegésével — a minisz-

térium beruházási pénzeszközéből mintegy 6,4 millió forintot jogtalanul e lakásépítkezés támogatására fizettek ki. Ezt az összeget abból a 10 millió forintból fedezték, amelyet Szántó Miklós 1982-ben a központi költségvetéstől jogtalanul elvont. Egy akkori rendelkezés értelmében ugyanis egy bizonyos számlán kezelt több száz millió forintot be kellett fizetni az állami költségvetésbe. Ebből a pénzből a főosztályvezető tíz millió forintot jogtalanul visszatartott, amely később a lakásalapba került. Boros János és Szauder István ezen kívül — a jogszabály által engedélyezett és a dolgozók lakásépítésének támogatására szolgáló — lakásalapot 1986–87-ben 18,7 millió forinttal túllépték: más rendeltetésű pénzeszközök elvonásával. Ezt az összeget szintén jogtalanul részben a Lóránt utcai lakásépítkezés támogatására használták fel.

(MTI)

Nyers-vélemény szovjet lapban

Lenini párttá lenni

„Az MSZMP a megújulás pártja” — ezzel a címmel közzölt interjú Nyers Rezsővel címdalán a Moszkovszkije Novosztji. A népszerű szovjet hetilap bevezetőjében beszámol arról, hogy június végén az MSZMP KB ülésén a párt elnökévé választották Nyers Rezsőt, az MSZMP PB tagját, államminisztert. Vlagyimir Brodeckij, a lap tudósítója kérésére a magyar politikus első interjút adta a szovjet sajtó számára.

Milyen elsőrendű feladatokat lát maga előtt új posztján?

— A szocializmus megújulásának adott szakaszán az MSZMP-nek olyan új politikai erővé kell válnia, amely élvezzi az állampolgárok többségének bizalmát és képes jogot biztosítani magának az irányításra, szabad demokratikus választások alapján. Eppen ezért a legjobb lenni hagyományokra kell támaszkodnunk: meggyőző, realista programra és egységre van szükségünk. Megnövekszik a kollektív vezetés jelentősége. Meg vagyok győződve arról, hogy a most létrehozott négytagú elnökség meg fog felelni azoknak a követelményeknek, amelyeket a párt vezetése elé állítanak. A párt elnökének — mint aki első az egyenlők között e testületben — feladatát abban látom, hogy megteremtse az egyensúlyt a párton belüli vélemények pluralizmusát tekintve. Mindennapos kötelmeim közé

tartozik az MSZMP képviselője a magyar politikai élet más áramlatainak képviselőivel folytatott vitákban. Ugyanakkor fontos feladatommak tartom az MSZMP külpolitikájának, nemzetközi kapcsolatainak formálásában való részvételt. Különleges jelentőséget tulajdonítok a szocializmus megújulásának útját járó SZKP-val folytatott, a bizalomra épülő együttműködésnek.

Milyennek látja az MSZMP szerepét a Magyarországon végbemenő reformokban?

— Az MSZMP az országban végbemenő változások kezdeményezője és garanciája. A párt elismerte, hogy a nép és az ország boldogulása teljes fejlődési modellváltást tesz szükségessé a szocializmus keretein belül. Az MSZMP több évtizeddel ezelőtti reformok kezdeményezőjeként lépett fel. A párt programja: demokratikus szocializmus, amely a piaci vegyesgazdaságra és a képviselői parlamentarizmusra épül, s ez a legfontosabb garanciája a reformok következetes megvalósításának. Átérezzük a felelősség teljes súlyát, mivel ma az MSZMP az egyetlen politikai erő Magyarországon, amely képes a változások megvalósítására.

Nemzeti törekvéseinkben cselekvésre ihlet és ösztönöz az az új politikai gondolkodásmód, amely elválaszthatatlan az SZKP-tól és Mihail Gorbacsov nevével — fejeződik be Nyers Rezső interjúja.

Ne ilyen lapjára!

NEMSZMP NEMNÉPLAP

A Magyar Demokrata Fórum, a Fiai Demokraták Szövetsége, a Magyarországi Szocialista Demokrata Párt és a Szabad Demokraták Szövetsége tatabányai szervezetei mély megdöbbenéssel vették tudomásul, hogy a megye egyetlen napilapja, a Dolgozók Lapja, amely az MSZMP Komárom Megyei Bizottsága és a megyei tanács lapja volt, ma kizárólag az MSZMP tulajdona.

Nem értjük, hogyan mondhatott le tulajdonjogáról a megyei tanács a lakosság megkérdezése nélkül. E lap 1989. július 1-ig fele részben a nép képviselőinek (tanács), fele részben pedig az eszme képviselőinek (MSZMP) tulajdona volt a címlap fejléce szerint.

A fenn hirdetett reformok, átépítés és nyíltság közepette a logikus lépés helyett, ami azt jelentette volna, hogy fele részben a nép tulajdonában lévő lap teljes egészében a nép és megbízott képviselői kezébe kerül, az történt, hogy egy szűk réteg,

a politikailag és ideológiailag is kompromittálódott párt teljesen kisajátította céljainak. Ismét a régi reflexek működtek. Ismét a sokszínűség vesztett az egyszínűséggel szemben. Így hogyan adhat majd helyet a más világnézeti vagy gondolkodási állampolgárok gondolatainak is? Avagy csak kegy lenne a pluralizmus, a demokrácia a dolgozók lapjában? Tiltakozunk a meghirdetett lehetőségek mellett is, hogy elvetjük az egyetlen megyei néplapot tőlünk! Tiltakozunk, hogy a nép nevében ismét döntöttek megkérdezése nélkül. Felhívjuk Komárom megye lakosságát, hogy lépjen föl tiltakozó levelekkel és aláírásgyűjtéssel jogos tulajdona visszaszerzéséért! Felhívjuk az ország valamennyi megyéjének lakosságát, hogy előzze meg az esetleges hasonló akciókat!

Tatabánya, 1989. július 5. A tatabányai városi Ellenzéki Kerekasztal

A fátum és a DÁTUM

Elnézést kérünk kedves Olvasóinktól, mert technikai

okok miatt tegnap több helységbe nem jutott el a Dátum.

Autó—sorszámok

Trabant Limousin Hycomat	Budapest	632
Trabant Combi Hycomat	Budapest	71
Trabant Limousin Speciál	Budapest	19 874
	Győr	15 328
Trabant Combi	Budapest	7642
	Győr	4702
Wartburg Standard	Budapest	4578
	Győr	2706
Wartburg Special	Budapest	5878
	Győr	4151
Wartburg Special tolótetős	Budapest	17 381
Wartburg Tourist	Budapest	4852
	Győr	2049
Skoda 105 S	Budapest	12889
	Győr	9636
Skoda 120 L	Budapest	32 889
	Debrecen	21 921
Lada 1200	Budapest	49 960
	Győr	17 830
Lada 1300 S	Budapest	24 470
	Győr	10 031
Lada Szamara	Budapest	6307
	Győr	3222
Lada 1500	Budapest	18 662
	Győr	6105
Lada Combi	Budapest	1914
	Győr	829
Lada Niva		1155
Polski Fiat 126 E	Budapest	6255
	Győr	3958
Dacia Limousin	Budapest	23 485
	Győr	13 723
Dacia Combi	Budapest	8353
	Győr	4067
Dacia TLX	Budapest	14 012
	Győr	7870
Zastava		20384
Opel Kadett		1065
Volkswagen Golf		655
Volga Limousin		1752
Volga Combi		1785
Maruti		675

A Dátum Lap- és Könyvkiadó Rt. napilapja. Főszerkesztő Bába Iván. Főszerkesztő-helyettesek: Czakó Sándor és dr. Tóttós Gábor. Külföldi tudósítók: Szalai Attila (Varsó), Zirkuli Péter (Párizs) és Vig József (Toronto). Munkatársak: Bálint György, dr. Böröcz István, Gadó György, Kapfinger András, Gyóffy Árpád, Mátyás Mária, Mészáros Tamás, Tamási János, dr. Tóth Edit, Veress Éva, V. Horváth Mária, Wágner Dezső. Kiadja a Dátum Lap- és Könyvkiadó Rt. Felelős kiadó: Földi István ügyvezető igazgató. Szedés és tördelés: Babits Kiadó. Felelős vezető: dr. Károly István. Szerkesztőség és kiadóhivatal: 7100 Szekszárd, Bajcsy-Zsilinszky u. 7. Tel.: 16-277. Nyomja a Szekszárdi Nyomda Vállalat. Szekszárd, Széchenyi u. 46. Tel.: 11-422. Felelős vezető: Benizs Sándor igazgató. Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármelyik hírlapkiadó postahivatalnál, a kézbesítőtől, a Posta hírlapüzleteiben és a hírlapelőfizetési és lapellátási irodánál (HELIR), Budapest XIII., Lehel u. 10/A. 1900, közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a HELIR 215—96162 pénzforgalmi jelzőszámmal. Előfizetési díj egy hónapra 115,— Ft, negyedévre 345,— Ft, fél évre 690,— Ft, egy évre 1.380,— Ft. Indexszám: III/PNL/31/TO/1989 ISSN szám: 0864—9170